

VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETAS

ATASKAITA

Užsakovas: Molėtų rajono savivaldybės administracija

Temos pavadinimas: Molėtų miesto bendrojo plano keitimas
Strateginio pasekmių aplinkai vertinimas

2018 m. balandžio 5 d. Sutarties Nr. A14-138/AT-18T-1283

Instituto direktorė

prof. dr. Marija Burinskienė

Rengėja

Julija Sokolovskaja

VILNIAUS GEDIMINO
TECHNIKOS UNIVERSITETAS
APLINKOS INŽINERIJOS FAKULTETAS
TERITORIJŲ PLANAVIMO INSTITUTAS

Planavimo organizatorius	MOLĖTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS
Plano pavadinimas	MOLĖTŲ MIESTO BENDROJO PLANO KEITIMAS
Planavimo proceso etapas / stadija	RENGIMO ETAPAS / STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS
Teritorijų planavimo lygmuo	VIETOVĖS
Teritorijų planavimo dokumento rūšis	KOMPLEKSINIO TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAS

PROJEKTO PARTNERIAI:

		UAB „Elberta“
--	--	---------------

TURINYS

Įvadas.....	3
1. Plano turinys, pagrindiniai tikslai, uždaviniai ir sąsaja su kitais planais ir programomis	5
2. Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas	7
2.1 Urbanistinė struktūra.....	7
2.2 Kraštovaizdis, gamtinė aplinka	10
2.3 Nekilnojamasis kultūros paveldas.....	13
2.4 Demografinė, socialinė ir ekonominė būklė	14
2.5 Susisiekimo infrastruktūra.....	18
2.6 Inžinerinė infrastruktūra	20
3. Teritorijos kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos	24
4. Su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos	30
5. Tarptautiniu, europos bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai	32
6. Galimos reikšmingos teigiamos ir neigiamos pasekmės aplinkai.....	35
6.1 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su urbanistine plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas.....	35
6.2 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su gamtinės aplinkos plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas.....	36
6.3 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas	37
6.4 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su socialine, ekonomine ir demografinė aplinkos plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas	39
6.5 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su susisiekimo infrastruktūros vystymo plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas	40
6.6 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su inžinerinės infrastruktūros vystymo plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas	41
7. Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti	52
8. Pasirinktų alternatyvų aprašymas	54
9. Vertinimo sunkumai.....	56
10. Numatytų taikyti stebėsenos (monitoringo) priemonių aprašymas	57
11. Santrauka.....	58
12. Brėžiniai	61

ĮVADAS

Molėtų miesto bendrojo plano keitimas rengiamas praėjus 10 metų nuo paskutinio Molėtų miesto bendrojo plano patvirtinimo. Prieš rengiamą bendrojo plano pakeitimą 2008 metais patvirtinto Molėtų bendrojo plano rengimo metu miesto administracinės ribos apėmė 378 ha teritoriją, šiuo metu patvirtinta Molėtų miesto riba apima 496,01 ha teritoriją ir tai yra daugiau nei ketvirtadaliu didesnė teritorija.

Molėtų miesto bendrojo plano keitimas pradėtas rengti nuo 2017 m. Bendrojo plano keitimo rengimo pagrindas yra Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 30 d. sprendimas Nr. B1-210 „Dėl Molėtų miesto bendrojo plano keitimo ir planavimo tikslų patvirtinimo“.

Molėtų miesto bendrojo plano keitimu apimamos ir gretimos teritorijos susijusios su miestu. Prie Molėtų miesto prisišliejusios gretimos gyvenvietės naudojami miesto infrastruktūra – Kanapelkos ir Ažubalių kaimai, Bajorai, Kijėliai, Promislava, Svistapolis miesto vakarinėje dalyje ir Paluokesa miesto pietinėje pusėje, prie Luokesos ežero (patenka į planuojamą teritoriją).

Molėtų miesto bendrojo plano keitimo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita rengiama remiantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu 2004-08-18 LR Vyriausybės nutarimu Nr. 967. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tikslai: nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimas reikšmingas planų ir programų įgyvendinimo pasekmes aplinkai; užtikrinti, kad bus konsultuojamasi su tam tikromis valstybės ir savivaldybių institucijomis, visuomene, atsižvelgiama į šių konsultacijų viešumą užtikrinančių procedūrų rezultatus; užtikrinti, kad planų ir programų rengimo organizatoriai turės išsamią ir patikimą informaciją apie galimas reikšmingas planų ir programų įgyvendinimo pasekmes aplinkai ir atsižvelgs į jas. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita, vadovaujantis Aprašo 24 punktu, rengiama pagal strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentą. Ataskaitoje aprašomos įvertinamos koncepcijos ir jos alternatyvų įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai.

Planavimo organizatorius: Molėtų rajono savivaldybės administracijos direktorius, LT-33140 Molėtai, Vilniaus g. 44, tel. (8 383) 54762, el. p.: direktorius@moletai.lt

Bendrojo plano rengėjai:

Vilniaus Gedimino technikos universiteto Aplinkos inžinerijos fakulteto Teritorijų planavimo institutas, direktorė Marija Burinskienė. Adresas: Saulėtekio al. 11, LT-10223 Vilnius. Kontaktinis asmuo – Marija Burinskienė, el. p.: marija.burinskiene@vgtu.lt, tel.: +370 686 08 322.

UAB „Atamis“, direktorius Mindaugas Undaravičius. Adresas: Žirmūnų g. 139-319, LT-09120 Vilnius. Projekto vadovė – Eleonora Grablevskienė, el. p.: e.grablevskiene@atamis.lt, tel.: +370 672 11410.

UAB „Pro Bonus“ Žirmūnų g. 139-319, LT 09120 Vilnius Įm. kodas 302315695

UAB „Elberta“ Partizanų g. 56-60, LT-50219 Kaunas Įm. kodas 303183385

1. PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR SĄSAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ

Plano keitimo tikslai:

- Gerinti Molėtų miesto ir priemiesčio kraštovaizdžio planavimo kokybę, sudaryti sąlygas darniai miesto raidai, kompleksiškaiai spręsti urbanistinius uždavinius;
- Nustatyti neurbanizuojamų ir urbanizuotų bei urbanizuojamų teritorijų vystymo gaires;
- Sudaryti sąlygas racionaliam miesto ir priemiesčio teritorijos naudojimui;
- Formuoti ekologinei pusiausvyrai būtinas gamtines struktūras, sudaryti sąlygas gamtinio karkaso struktūros vientisumo palaikymui Molėtų mieste ir priemiestyje;
- Tvarkyti kultūrinio kraštovaizdžio paveldą, didinti kraštovaizdžio estetinį potencialą, sudaryti sąlygas kultūros paveldo vertybių išsaugojimui;
- Kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas Molėtų mieste ir priemiestyje;
- Sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę;
- Derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių ir savivaldybės interesus dėl Molėtų miesto ir priemiesčio teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo planuojamoje teritorijoje sąlygų.

Plano keitimo uždaviniai:

- Suformuoti Molėtų miesto ir priemiesčio teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
- Optimizuoti Molėtų miesto ir priemiesčio teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą;
- Numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemonės, gerinti kraštovaizdžio planavimo kokybę;
- Detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius;
- Nustatyti Molėtų miesto periferijos ir jo urbanistinio centro socialinės infrastruktūros sistemos vystymo reikalavimus detalizuojant savivaldybės lygmens bendrojo plano teritorijos naudojimo privalomuosius reikalavimus;
- Patikslinti savivaldybės bendrajame plane numatytų urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo poreikius;

- Detalizuoti savivaldybei svarbių objektų išdėstymą;
- Detalizuoti Molėtų miesto ir priemiesčio kraštovaizdžio savitumui svarbias teritorijas, antropogeninius ir gamtinius elementus, nekilnojamo kultūros paveldo vertybių apsaugos aspektus, panoramas, numatyti jų vizualinę apsaugą;
- Tobulinti ir vystyti istoriškai susiklosčiusią miesto urbanistinę struktūrą, architektūrinę erdvinę kompoziciją;
- Parengti atskirą Bendrojo plano Kraštovaizdžio tvarkymo dalį, apimančią kraštovaizdžio apsaugos, tvarkymo ir naudojimo reikalavimus, ir sudarančią sąlygas gamtinio karkaso struktūros vientisumo palaikymui.

Bendrojo plano keitimas rengiamas vadovaujantis šiais dokumentais:

- Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 30 d. sprendimu Nr. B1-210 „Dėl Molėtų miesto bendrojo plano keitimo ir planavimo tikslų nustatymo“;
- Molėtų miesto bendrojo plano keitimo planavimo darbų programa patvirtinta administracijos direktorius 2017 m. gruodžio 6 d. įsakymas Nr. B6983 „Dėl Molėtų miesto bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos tvirtinimo“;
- Molėtų rajono savivaldybės administracijos 2017 12 19 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG53911;
- UAB „Molėtų vanduo“ 2017 12 11 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG53936;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2017 12 12 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG54103;
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2017 12 13 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG54131;
- Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos 2017 12 13 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG54157;
- VĮ „Kelių priežiūra“ 2017 12 14 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG54251;
- AB „Energijos skirstymo operatorius“ 2017 12 14 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG54322;
- Utenos apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos 2017 12 12 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG54358;
- LITGRID AB 2017 12 15 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG54367;
- Telia Lietuva, AB 2017 12 20 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG54861;
- Aplinkos apsaugos agentūros 2017 12 22 Teritorijų planavimo sąlygomis Nr. REG54910;

2. ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS

2.1 URBANISTINĖ STRUKTŪRA

Bendrojo plano pakeitimas apima didesnę teritoriją nei Molėtų miesto administracinė riba (Molėtų miesto teritorija 496,01 ha, bendrojo plano pakeitimo teritorija 761,81 ha). Teritorijos dalyje, nepatenkančioje į Molėtų miesto administracines ribas, žemės naudojimo paskirtys ir būdai yra mažiau būdingi miestui, dominuoja žemės ūkio ir miškų ūkio žemė. Šioje dalyje yra 222,21 ha ploto įregistruotų žemės sklypų ir 43,59 ha laisvos valstybinės žemės ar kitų registre neįrašytų žemės sklypų.

Molėtų miestas, palyginus su kitais panašaus dydžio Lietuvos miestais, turi geresnį teritorijos balanso santykį, nes gyvenamosioms teritorijoms tenka daugiau komercinių, visuomeninių, bendro naudojimo teritorijų nei kituose panašiuose miestuose. Tai įtakoja miesto padėtis – netoli Vilniaus, miestas dažnai lankomas svečių ir pravažiuojančių keliautojų (ypač šiltuoju metų laiku). Papildomas judėjimas mieste, jo lankytojai, sukuria didesnę įvairesnių paskirčių objektų poreikį.

Galiojantis Molėtų miesto bendrasis planas neatitinka šiuo metu galiojančio reglamentavimo. Rengimo metu bus atsižvelgta į aukštesnio lygmens planavimo dokumentus, integruojami ir (ar) perkeliama parengtų žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, tikslinami ir (ar) keičiami esami miesto bendrojo plano sprendiniai. Sprendiniai bus rengiami laikantis nuo 2014-ųjų metų įsigaliojusios teritorijų planavimą reglamentuojančios tvarkos.

Vadovaujantis Teritorijų planavimo normomis ir kitais teisės aktais, bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje bus išskiriamos:

- neurbanizuojamos teritorijos, kurioms priskirtinos miškai ir miškingos teritorijos, vandenys, žemės ūkio veiklai naudojamos teritorijos ir kitos kompaktiškai neužstatytos ar neužstatomos teritorijos;
- urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos, apimančios kompaktiškai pastatais užstatytas ir numatomas užstatyti teritorijas su inžinerinių komunikacijų koridoriais ir neužstatytais bendrai naudoti pritaikytais želdynais, viešosiomis erdvėmis ir valstybiniais miškais miestuose.

Rengiant bendrojo plano keitimą, sprendinių konkretizavimo stadijoje, atsižvelgiant į planavimo tikslus ir uždavinius, planuojama teritorija bus skirstoma į detalizuotas funkcines zonas, nustatant pagrindinių žemės naudojimo paskirčių ir galimų jose veiklų prioritetus, nustatomi užstatymo intensyvumo ir užstatymo tankio rodikliai, užstatymo tipai.

Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos bus vystomos pagal teritorijų plėtros kryptis, kurias apibūdina šie teritorijų vystymo režimai:

- saugojimas;
- modernizavimas;
- konversija (pertvarkymas);
- nauja plėtra;
- rezervavimas;
- be esminių pokyčių (status quo);
- kiti, jeigu specifinės urbanizuotos teritorijos plėtros krypties negalima apibūdinti aukščiau išvardintais teritorijų vystymo režimais.

Rengiant bendrojo plano keitimą, taip pat atsižvelgiama į urbanistinei plėtrai taikomus apribojimus, teisinius kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos pagrindus, kuriuos sudaro:

- Saugomų teritorijų įstatymas ir nuostatai;
- Nekilnojamojo kultūros paveldo specialieji planai, reglamentai bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantys teisės aktai;
- Statybos įstatymas;
- Individualūs teritorijų tvarkymo reglamentai;
- Teritorijose galiojančios specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos.

Rengiant bendrojo plano keitimą, atsižvelgiama į Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, kurios nagrinėjamoje Molėtų miesto bendrojo plano keitimo teritorijoje, yra nustatomos:

- gamtinės aplinkos elementams;
- kultūros paveldo objektų teritorijoms;
- inžinerinės infrastruktūros objektams (susisiekimo infrastruktūros objektams (keliams, degalinėms), inžinerinei infrastruktūrai (elektros tinklams, ryšio bokštams, sąvartynams, kapinėms, naudingųjų iškasenų teritorijoms, valymo įrenginiams, vandenvietėms, kt.).

Teritorijų planavimo normose rekomenduojama, kad nauja plėtra sudarytų iki 20% viso plėtros poreikio. Likusį poreikį rekomenduojama tenkinti efektyviau naudojant kitus teritorijų vystymo režimus: modernizavimą, konversiją.

Svarbiausios miesto kompozicinės ašys – Vilniaus gatvė, Inturkės gatvė. Pėstiesiems ir dviratininkams svarbi ašis – Siesarties upelio, Pastovio ir Pastovėlio, Promislavo ežerų pakrantėmis einantys takai.

Svarbiausios dominantės - orientyrai mieste:

- centrinėje dalyje Šv. apaštalu Petro ir Povilo bažnyčia, istoriniai žydų prekybiniai pastatai, savivaldybės pastatas, Jaunimo aikštė.
- Naujojoje modernizmo laikų miesto dalyje – Molėtų ligoninės pastatas, prekybos centrų pastatai („Norfa“, „Iki“), dvi degalinės.
- Kanapelkos rajone ir Inturkės gatvės priegose – prekybos centras „Maxima“ ir degalinė prie įvažiavimo į miestą nuo A14 kelio, mokyklos pastatas ir stadiono erdvė.

Urbanistinė vizija:

- Molėtų miestas turi vystytis gerinant gyvenamosios aplinkos kokybę ir socialinę aplinką, būti pertvarkomas darnesnei plėtrai dabar ir ateityje. Tikėtina miestas bus teritoriškai besiplečiantis šiaurės ir pietryčių kryptimis;
- Polifunkcinis, aiškios struktūros miestas, kuriame suderinta patraukli gyvenamoji aplinka su visuomeninėmis, rekreacinėmis ir verslo zonomis ir išplėtotą socialinę infrastruktūrą;
- Miestas su išplėtotą želdynų sistema – miškais, parkais, vandens telkiniais, žaliosiomis jungtimis, gerinančiomis aplinkos būklę ir pritaikytomis poilsiui bei rekreacijai;
- Miesto gatvių struktūra aiški ir patogi, su gerai organizuotu eismu. Daugelyje visuomeninių ir gyvenamų teritorijų prioritetas teikiamas bevarikliam transportui bei pėsčiųjų eismui;
- Inžinerinė infrastruktūra – magistraliniai ir vietiniai tinklai – optimaliai išplėtoti ir naudojami.

Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, nebus:

- teritorijos dalyje, nepatenkančioje į Molėtų miesto administracinės ribas detalizuojama teritorijų žemės naudojimo paskirtis;
- mieste planuojama komercinių ir visuomeninių objektų, rekreacinių ir bendro naudojimo teritorijų plėtra.

- mieste didžiąją dalį užimančių mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos teritorijų tolimesnė plėtra;
- planuojama daugiau bendrojo naudojimo teritorijų – miesto želdynų, teritorijų, skirtų paplūdimiams, stovyklavietėms, apžvalgos aikštelėms, turistinėms ir sporto trasoms ir kitiems objektams, kurie reikalingi gyventojų trumpalaikiam poilsiui organizuoti;

2.2 KRAŠTOVAIZDIS, GAMTINĖ APLINKA

Rekreaciniai ištekliai – tai gamtinės ar kultūrinės aplinkos savybės, tinkamos žmonių visaverčiam fiziniam bei dvasiniam poilsiui organizuoti. Gamtinius rekreacinius išteklius – vienu iš svarbiausių turizmo ir rekreacijos organizavimui reikalingų išteklių grupių sudaro gamtiniai kraštovaizdžio elementai ir jų dariniai: vandens telkiniai (ežerai, tvenkiniai, upės ir upeliai), želdiniai (įvairios paskirties miškai, parkai, skverai), geomorfologinės struktūros, saugomos teritorijos. Gamtinės aplinkos rekreacinių išteklių turtingumas didele dalimi apsprendžia rekreacinių teritorijų diferencijavimą, naudojimo ir tvarkymo kryptis.

Vandens telkiniai. Molėtų miesto paviršiniai vandens telkiniai, nors teritoriškai ir neužima didelio ploto, tačiau praktiškai visi esantieji daugiau ar mažiau tinkami rekreacijai. Per miesto teritoriją pratekančios Siesarties upės ir jos jungiamų nedidelių ežerų (Pastovio, Pastovėlio, Promislavo) svarbiausi gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra: poilsio prie vandens ir vandens turizmas. Šiuo metu Molėtų mieste yra du tvarkomi paplūdimiai – prie Pastovio ir Pastovėlio ežerų. Įrengtų ir pritaikytų poilsiui vietų prie Siesarties ir jos jungiamų ežerų sistemoje kiekis nepakankamas, ateityje tikslinga šių vandens telkinių ir jų aplinkos potencialą išnaudoti efektyviau – formuojant poilsio gamtoje zonas su atitinkama įranga ir rekreacine infrastruktūra, įgalinančia ne tik poilsiauti prie vandens, bet ir užsiimti aktyviu poilsiu (sportine rekreacija). Molėtų miesto paviršinio vandens telkinių atveju, įvertinant jų esamą būklę reikalingos rekreacinės aplinkos pagerinimo ir pačių vandens telkinių pritaikymo rekreacijai priemonės, kurias įgyvendinus, vandens telkinių patrauklumas taptų nepalyginamai didesnis. Parengto projekto „Siesarties upės baseino dalies, esančios Molėtų mieste, išvalymo, gamtosauginio sutvarkymo ir pritaikymo visuomenės reikmėms“ sudėtyje numatomas ne tik dumblo pašalinimas iš visų trijų ežerų ir upės vagos, bet baigiamajame etape ir pakrančių tvarkymo darbai, pritaikant jas rekreacijai – planuojamas gamtinio pažintinio tako ežerų pakrantėje įrengimas, esamos maudyklos sutvarkymas ir papildomas įrengimas, pakrančių apželdinimas.

Želdiniai (įvairios paskirties miškai, parkai, skverai) yra antrasis gamtinio kraštovaizdžio veiksnys, lemiantis poilsavimo galimybes. Molėtų mieste miškai užima palyginti nedidelę plotą (24,4 ha), tačiau pagal savo struktūrą (vyrauja sausi pusamžiai pušynai su nedidele lapuočių priemaiša) vertinami kaip tinkami poilsavimui. Reikšmingiausi šiuo požiūriu yra šiaurės rytiniame pakraštyje – Pastovio ežero aplinkoje ir piečiau jo esančioje vaizdingoje stambiai kalvotoje lobuotoje vietovėje augantys kultūrinės kilmės mišrūs (pušų, eglių, beržų) medynai. Dėka to, kad šioje zonoje telkiasi ne tik poilsavimui tinkami miško sklypai, bet jos centre yra palankiausiomis sąlygomis (miesto teritorijos atžvilgiu) pasižymintis vandens telkinys – Pastovio ežeras, o paviršiaus reljefas išsiskiria raiškumu ir vaizdingumu, ji įgauna ypatingą rekreacinę vertę. Nedideli ir negausūs miško medynų ploteliai dar sutinkami ant statesnių Siesarties slėnio šlaitų ir pietvakariniame miesto pakraštyje – kur į miesto ribas įsiterpia toliau besidriekančio didoko Molėtų miško pakraštiniai fragmentai. Dėl teritorinės lokalizacijos ir didokos fragmentacijos, šie medynai rekreaciniu požiūriu nėra reikšmingi. LR Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimu Nr.1651 „Dėl Alytaus, Klaipėdos, Marijampolės, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus apskričių miškų priskyrimo miškų grupėms“ (Žin., 2002, 108-4800) miesto ribose esantys miškai užima 24,4 ha plotą, iš jų didžioji dalis (22,9 ha) yra priskirti specialios paskirties – rekreacinių miškų grupei (II B), o pagal funkcinės paskirties ypatumus miesto miškų pogrupiui. Šio pogrupio miškų paskirtis – tenkinti visuomenės rekreacines reikmes, sudaryti sąlygas, palankias poilsiui, turizmui, pasivaikščiavimui, sportui, kultūrinei ir kitai veiklai gamtoje, kartu mažinant šios veiklos žalingą poveikį aplinkai ir išsaugant šių miškų stabilumą. Likusi, labai nedidelė miesto ribose esančių miškų dalis yra priskirta specialios paskirties – ekosistemų apsaugos miškams (IIA grupė) – priešerozinių miškų pogrupiui. Vadovaujantis LR Miškų įstatymu visi miesto ribose esantys miškai (24,4 ha) priklauso valstybinės reikšmės miškams (patvirtinti LR Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1154 ir LR Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. 1409 redakcija).

Geomorfologinės struktūros kaip atskiras gamtinių rekreacinių išteklių elementas turi dvejopą vertę. Kuo išraiškingesnis, ir mažiau monotoniškas paviršiaus reljefas, tuo aukštesnis kraštovaizdžio estetinis potencialas – neatsiejamas rekreacinės aplinkos vertinimo kriterijus. Galima konstatuoti, kad išraiškumo ir vaizdingumo miestui suteikia gana gilus Siesarties slėnis ir jame telkšantys trys ežerai. Be to, visai teritorijai įvairovės suteikia teigiamų ir neigiamų paviršiaus reljefo formų – bangų, kalvų, gūbrių, lobų ir daubų įvairovė.

Saugomos teritorijos. Saugomos teritorijos statusas, ribojantis ūkinę veiklą teritorijoje, padeda išsaugoti vertingus gamtinius (ir/ar kultūrinio paveldo) išteklius. Įgyvendinant subalansuotos plėtros principus, saugomos teritorijos tampa labai svarbiu faktoriumi plėtojant sveikatingumo turizmą, ekologinį – pažintinį turizmą, aktyvaus poilsio turizmą, kaimo turizmą. Molėtų miesto teritorijos ribose saugomų ir NATURA2000 gamtinio tinklo teritorijų nėra, tačiau tiek miesto gyventojams, tiek svečiams svarbus betarpiškoje miesto gretimybėje esančio Labanoro regioninio parko potencialas.

Molėtų miesto biologinę įvairovę ir floros bei faunos savitumus lemia:

- geografinė padėtis;
- upių slėnių, tarnaujančių migracijos koridoriais, tinklas;
- didelė įvairaus maistingumo ir ploto ežerų įvairovė;
- specifinis klimatas ir hidrologinis režimas;
- savita ūkinės veiklos raida (palyginti ekstensyvus žemės ir miškų ūkis; žemėnaudos savitumai ir žemės reformų specifika).

Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, nebus:

- išplėtotą želdynų sistema – miškai, parkai, vandens telkiniai, žaliosios jungtys, gerinančios aplinkos būklę ir pritaikytos poilsiui bei rekreacijai;
- vystomos ir gerinamos poilsio prie vandens ir vandens turizmo galimybės;
- poilsio gamtoje formuojamos zonos su atitinkama įranga ir rekreacine infrastruktūra, įgalinančia ne tik poilsiauti prie vandens, bet ir užsiimti aktyviu poilsiu;
- apibrėžtos priemonės rekreacinės aplinkos pagerinimui ir pačių vandens telkinių pritaikymui rekreacijai;
- didinamas vandens telkinių patrauklumas, išnaudotas ežerų rekreacinis potencialas;
- atliekami pakrančių tvarkymo darbai pritaikant jas rekreacijai, planuojamas gamtinio pažintinio tako ežerų pakrantėje įrengimas, esamos maudyklos sutvarkymas ir papildomas įrengimas, pakrančių apželdinimas;
- sukurtas vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą;
- sumažinta oro tarša iš mobilių taršos šaltinių, skatinant dviračių infrastruktūrą bei pėsčiųjų eismą;
- užtikrinta požeminio (tame tarpe gruntinio), gėlo vandens išteklių apsauga;

2.3 NEKILNOJAMASIS KULTŪROS PAVELDAS

Molėtų miesto savivaldybės bendrojo plano keitimo kultūros paveldo esamos būklės įvertinimas atliktas aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumento – Molėtų rajono savivaldybės bendrojo plano kontekste. Pastarajame plane apibrėžtas Molėtų rajone susiklosčiusių kultūros paveldo objektų lokacijos ir sąveikos su gamtiniais kraštovaizdžio elementais ypatumai. Vienu iš būdingiausių ypatumų laikytina sąveika su gamtiniu karkasu – dauguma išlikusių nekilnojamųjų kultūros vertybių yra susiklostę upių, upelių ir ežerų paslėniuose ir prieigose. Registruotų Molėtų miesto kultūros paveldo objektų tarpe šia savybe pasižymi Molėtų vandens malūnas, u.k. 21374, esantis prie Siesarties upės.

Visi registruoti Molėtų miesto kultūros paveldo objektai pagal savo sandarą yra pavieniai, nėra registruotų kompleksinių objektų arba vietovių. Tačiau Molėtų miesto centrinėje dalyje yra išlikę ryškūs istoriškai susiklostę plano ir erdvių kompozicijos bruožai: linijinio plano bei stačiakampio netaisyklingo gatvių tinklo struktūra, savita išplatintos gatvės pavidalo aikštė su senųjų mūrinių krautuvių pastatu, miesto ir jo artimiausių apylinkių siluetuose bei perspektyviniuose vaizduose dominuojantis bažnyčios tūris. Nors saugomos urbanistinės kultūrinės vietovės statusas Molėtų miesto istorinei daliai nėra suteiktas, plėtojant miesto centro zoną į jos istorinę urbanistinę vertę yra atsižvelgiama.

Pastarajame dešimtmetyje daug dėmesio skirta Molėtų miesto paveldui, atspindinčiam buvusios gausios žydų bendruomenės, sunaikintos Antrojo pasaulinio karo metu, kultūrą ir reikšmingą vaidmenį miesto istorijoje. Rengiamos ekskursijos po Molėtų štetlą, Holokausto aukų atminimui rengiami „Atminties maršai“, 2016 m. Žydų žudynių ir masinės kapavietės vietoje pastatytas paminklas (skulptorius Dovydas Zundelovičius) ir atidengtas memorialas.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas įteisina kultūros paveldo sampratą (kultūros paveldą sudaro praeities kartų pastatytos, įrengtos, sukurtos ar istorinių įvykių sureikšmintos išlikusios ar neišlikusios medžiaginės kultūros vertybės, str. 1.20) ir įgalina miesto istorinio centro erdvių sandaros ypatumus laikyti Molėtų miesto urbanistikos ir architektūros savitumo išsaugojimo garantu, darniai miesto plėtotei svarbiu nekilnojamuoju kultūros paveldu. Molėtų miesto nekilnojamasis kultūros paveldas laikytinas svarbiu turizmo plėtros regione ištekliu.

Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, nebus:

- atsižvelgiama į nekilnojamojo kultūros paveldo istorinę urbanistinę vertę plėtojant miesto centro zoną;
- laikomi miesto istorinio centro erdvių sandaros ypatumai urbanistikos ir architektūros savitumo išsaugojimo garantu;
- išsaugoma kultūros paveldo sąveiką su gamtiniu karkasu;
- saugomi urbanistiniu požiūriu išlikę ryškūs istoriškai susiklostę Molėtų miesto plano ir erdvių struktūrų buožai;

2.4 DEMOGRAFINĖ, SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ BŪKLĖ

Molėtų mieste 2017 m. pradžioje statistikos departamento duomenimis gyveno 5650 gyventojai. Molėtų miesto plotas 3,77 kv. km., todėl gyventojų tankumas vienam km² Molėtų mieste yra 1499 gyv. Mažėjant gyventojų skaičiui šis rodiklis taip pat mažėja. 2008 metais gyventojų tankumas Molėtų mieste buvo 1843 gyv./km². Molėtų mieste nuo 2008 m. iki 2017 m. gyventojų skaičius sumažėjo 1300 arba 19 proc., 2014-2017 m. gyventojų sumažėjo 9 proc.

Demografinė struktūra. Mažėjantis gimstamumas ir didėjantis mirtingumas rodo, kad Molėtuose didesnė gyventojų dalis yra vyresnio amžiaus. Darbingo amžiaus (nuo 15 iki 60 metų) asmenys Molėtų mieste sudaro 64 % nuo visų Molėtų miesto gyventojų, pensinio amžiaus (nuo 61 iki 85+) gyventojai 23 %, vaikai iki 14 metų tik 13 %.

Molėtų miesto gyventojų migracija vyksta Lietuvos teritorijoje ir į užsienį. Pastebimi suintensyvėję jaunimo migracijos srautai iš kaimų į miestus. Tokiems migracijos srautams turi įtakos įvairios ekonominės, socialinės ir politinės aplinkybės.

2017 metais Molėtų miestas turėjo 175,7 tūkstančius m² gyvenamojo fondo. Palyginus su 2007 m., gyvenamasis fondas mieste padidėjo 9,4 %. Taip pat didėjo ir naudingasis plotas vienam gyventojui Molėtų mieste. 2012 m. naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui buvo 26,0 m², tai 2017 m. išaugo iki 30,5 m².

Molėtų mieste 2017 m. buvo 2763 būstai, iš kurių 2591 arba 93,8 proc. priklausė privatiems asmenims. (2.1 lent.).

2.1 lentelė. Būstų skaičius Molėtų mieste pagal nuosavybės formą.

Molėtų miestas	2013	2014	2015	2016	2017
Viešoji nuosavybė	86	88	88	88	88
Savivaldybės nuosavybė	83	84	84	84	84
Privati nuosavybė	2498	2571	2573	2589	2591

Švietimas ir gyventojų išsilavinimas. Molėtų miesto švietimo tinklą sudaro 6 įstaigos: Molėtų gimnazija, Molėtų progimnazija, Molėtų pradinė mokykla, Molėtų „Saulutės“ vaikų lopšelis – darželis, Molėtų „Vyturėlio“ vaikų lopšelis – darželis, Molėtų menų mokykla ir Molėtų kūno kultūros ir sporto centras.

Nuo 2018 m. rugsėjo mėn. 1 d. Molėtų pedagoginė – psichologinė tarnyba ir Molėtų rajono švietimo centras yra reorganizuojami, steigiant Molėtų raj. Švietimo pagalbos centrą.

Molėtų mieste 2017/2018 m. veikė 2 lopšeliai–darželiai, kurie laukė 340 vaikų, dirbo 47 mokytojai (auklėtojai). Molėtų gyventojams, jauniems tėvams nekyla problemų dėl vietų skaičiaus trūkumo ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Molėtų rajono mokyklų tinklo pertvarka pradėta dar 1998 metais. Paskutinė reorganizacija įvyko 2013 m., vietoje pagrindinės mokyklos įkurta Molėtų progimnazija. 2018 metais Molėtų mieste veikė 1 gimnazija, progimnazija ir 1 pradinė mokykla, kuriose besimokančių vaikų skaičius siekė 1166 tai yra 39 proc. mažiau nei 2007 metais.

Molėtų mieste į mokyklas atvežama iki 30 proc. moksleivių iš kaimo vietovių. Lyginant 2007 ir 2017 metų duomenis moksleivių skaičius, tenkantis 1 mokytojui, sumažėjo nuo 14,9 iki 11,2 mokinių (vaikų skaičius per metus Molėtų bendrojo lavinimo mokyklose sumažėjo 663 mokiniais). Didžiausias neigiamas moksleivių skaičiaus pokytis tenka progimnazijai, per minėtą laikotarpį sumažėjo 329 moksleiviais.

Papildomos paslaugos teikiamos trijose įstaigose:

- Molėtų menų mokykla;
- Molėtų rajono kūno kultūros ir sporto centras;
- Molėtų rajono švietimo centras.

Ugdymo procesas menų mokykloje derinamas su bendrojo lavinimo mokyklomis, muzikine, menine labdara švietimo įstaigose, kultūros įstaigose, bažnyčioje.

2017/2018 m. papildomo ugdymo įstaigose: Molėtų menų mokyklą lankė 288 moksleiviai ir dirbo 24 mokytojai. Kūno kultūros ir sporto centrą lankė 235 moksleiviai ir dirbo 8 treneriai.

Molėtų rajono Kūno kultūros ir sporto centras kasmet yra perpildytas – viršija savo pajėgumus. Tai byloja apie Molėtų miesto bei rajono gyventojų susidomėjimą aktyviu laisvalaikio praleidimo pobūdžiu:

- 2017 m. atidarytas Molėtų miesto stadionas;
- Molėtų kūno kultūros ir sporto centre vaikai, jaunuoliai ir merginos ugdomi 4 sporto šakų programose;
- Ažuolų bei Kreivosios gatvių teritorijoje pradėti universalios aikštės, pritaikytos mugėms, viešiesiems renginiams, jaunimo laisvalaikiui, įrengimo darbai.

Viena iš galimybių Molėtų miesto ir rajono gyventojų ugdymuisi yra suteikiama Molėtų rajono švietimo centre. Centro veikla yra susijusi su švietimo darbuotojų ir kitų suaugusiųjų asmenų kvalifikacijos tobulinimo organizavimu, sudarant sąlygas nuolatiniam švietimo darbuotojų ir kitų suaugusiųjų asmenų mokymuisi. Molėtų švietimo centro funkcijos labai įvairiapusės.

Molėtų švietimo centre įsteigtas profesinio informavimo taškas, kuris teikia profesinio informavimo paslaugas įvairaus amžiaus rajono gyventojams: mokiniams, pedagogams, tėvams, jaunimui.

Molėtų pedagoginė-psichologinė tarnyba teikia pagalbą mokiniams, jų tėvams (globėjams), mokytojams ir mokykloms. Joje dirba specialieji ir socialiniai pedagogai, logopedai, psichologai, kurie atlieka psichologinį ir pedagoginį vaiko vertinimą, konsultuoja tėvus ir mokytojus, turinčius specialiųjų poreikių ir psichologinių problemų mokinių mokymosi, elgesio, emocijų, bendravimo sutrikimų problemų, rengia rekomendacijas dėl jų tolesnio mokymosi. Teikia profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugas moksleiviams.

Investicijos. Molėtų rajone tiesioginės užsienio investicijos pastaraisiais metais didėja. Pateikiama tiesioginių užsienio investicijų vienam gyventojui rodiklio dinamika 2012-2016 Molėtų rajono savivaldybėje ir Utenos apskrityje. Lėta Molėtų ūkio plėtra, mažas veikiančių ūkio subjektų skaičius lemia, kad Molėtų rajone 12,5 % darbingo amžiaus gyventojų registruoti bedarbiais. Analizuojant tiesiogines užsienio investicijas 1 gyventojui Molėtų rajone, matyti, kad nuo 2015 m iki 2016 m jos išaugo 40 %.

Tiesioginės užsienio investicijos yra labai svarbios Molėtų miesto ir rajono ekonominiam vystymuisi, šiuo metu nėra didelių pramonės įmonių, todėl situacija užsienio investicijų pritraukimui nėra palanki.

Užimtumas ir darbo užmokestis. Molėtų rajone registruotų bedarbių skaičius 2018 m pradžioje buvo 1317 arba 11,7 proc., palyginus su 2013 m, kai bedarbių buvo 13,4 proc. Pagal verslo liudijimus dirbo 101 gyventojas. Molėtų rajone daugiausia dirbančiųjų yra maisto, trikotažo, siuvimo, medienos apdirbimo ir statybos įmonėse.

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis nuo 2013 m iki 2017 m didėjo tiek Utenos apskrityje, tiek atskirose apskrityse. Molėtų rajone mėnesinis bruto darbo užmokestis padidėjo 27,5 %, 2017 m. jis buvo 629,1 euro, mažesnis tik Zarasų savivaldybėje – 594,9 euro. Apskritis rajonuose vidutinis bruto darbo užmokestis yra nuo 594,9 eurų (Zarasų r. savivaldybėje) iki 826,8 eurų (Visagino savivaldybė).

2017 metų Molėtų rajono gyventojų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis buvo mažesnis 12,3 % lyginant su Utenos apskrities vidurkiu.

Esami Molėtų rajono resursai rodo, jog svarbiausias rajono bei Molėtų miesto raidos prioritetas – turizmas ir rekreacija. Plėtojant rekreacijos ir turizmo verslą yra skatinama rajono ekonomika. Smulkaus verslo ir amatų darbo vietas galima sukurti greitai, nes jos nereikalauja aukštos kvalifikacijos, kas yra palanku dar esamiems bedarbiams.

Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, nebus:

- vystomas polifunkcinis, aiškios struktūros Molėtų miestas, kuriame suderinta patraukli gyvenamoji aplinka su visuomeninėmis, rekreacinėmis ir verslo zonomis ir išplėtotą socialine infrastruktūra;
- plėtojamas didesnis poreikis socialinių paslaugų ir kitų būtinų priemonių, kurios užtikrintų socialinių paslaugų kokybę;
- gerinamos įvairios ekonominės, socialinės ir politinės aplinkybės, kurios turi tiesioginės įtakos migracijos srautams;
- skatinama veikla susijusi su švietimo darbuotojų ir kitų suaugusiųjų asmenų kvalifikacijos tobulinimo organizavimu sudarant sąlygas nuolatiniam švietimo darbuotojų ir kitų suaugusiųjų asmenų mokymuisi;
- teikiamos išsamios profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugos moksleiviams;
- plėtojamas rekreacijos ir turizmo verslas, kuris skatina rajono ekonomikos vystymąsi.

2.5 SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA

Kelių tinklas. Molėtų miesto susisiekimo sistemą sudaro krašto ir rajoniniai keliai. Miestą iš pietvakarių į šiaurės rytus kerta krašto kelias Nr. 172 „Raudondvaris–Giedraičiai–Molėtai“. Šis kelias kartu yra ir pagrindinė miesto susisiekimo ašis. Su minėtu keliu susijungia kiti per miestą einantys valstybinės reikšmės keliai: šiaurinėje miesto pusėje krašto kelias Nr. 114 „Molėtai–Kaltanėnai–Ignalina“ ir Nr. 119 „Molėtai–Anykščiai“, bei rajoninis kelias Nr. 2802 „Molėtai–Stacijava–Smėlinka“, pietinėje miesto dalyje krašto kelias Nr. 173 „Molėtai–Pabradė“, vakarinėje miesto dalyje krašto kelias Nr. 115 „Ukmergė–Molėtai“. Miesto rytiniu pakraščiu eina magistralinis kelias Nr. A14 „Vilnius–Utena“. Krašto kelius Nr. 115, Nr. 172 ir Nr. 173 tarpusavyje jungia rajoninis kelias Nr. 2826, kuris tarnauja kaip vakarinis Molėtų miesto aplinkkelis. Verta pastebėti, kad iki šiol nėra įrengtas šiaurinis miesto aplinkkelis, kuris sujungtų krašto kelią Nr. 119 su magistraliniu keliu A14. Šis aplinkkelis buvo numatytas Molėtų rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane, Molėtų miesto teritorijos bendrajame plane bei Vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos schemoje. Aplinkkelis turėtų prasidėti nuo krašto kelio Nr. 119 ir Lankų g. sankryžos, tuomet Lankų g. eiti pro Ažubalius, Gulbinę ir netoli Stacijavos kaimo įsiliėti į rajoninį kelią Nr. 2802, o per jį į magistralinį kelią A14.

Molėtų miesto gatvių tinklas. Miesto gatvių tinklo karkasą formuoja Aplinkkelio g., Inturkės g., Labanoro g., S. Dariaus ir S. Girėno g., Statybininkų g., Vilniaus g., kurios kartu yra ir miestą kertančių valstybinės reikšmės kelių tęsiniais. Anksčiau parengtame Molėtų miesto teritorijos bendrajame plane joms buvo suteikta C2 kategorija. Tai reiškia, kad šios gatvės yra miesto plano funkcinės ir kompozicinės ašys, kurios paskirsto transporto srautus mieste, taip pat sujungia miestą su priemiesčiais. C kategorijos gatvėms taip pat būtų galima priskirti Ažuolų g. Likusios gatvės tarnauja kaip lokalinės funkcinės ir kompozicinės ašys (D kategorija) skirtos transporto srautų paskirstymui po smulkesnes miesto teritorijas ar privažiavimui prie atskirų pastatų ir kitų objektų.

Molėtų mieste yra įrengta apie 40 km gatvių. Gatvių tankis (7,9 km/km²) miesto teritorijoje yra optimalus, kad būtų užtikrintas patogus susisiekimas tarp miesto funkcinių zonų ir traukos objektų. Naujų aptarnaujančių gatvių tiesimas yra reikalingas tik urbanizuojant naujas teritorijas, todėl didžiausiais dėmesys turi būti skiriamas esamos susisiekimo infrastruktūros tobulinimui.

Kelių transporto priemonės. Valstybinės įmonės „Regitra“ 2018 m. sausio 1 d. duomenimis Molėtų rajono savivaldybėje buvo registruota apie 9.5 tūkst. transporto priemonių turinčių teisę dalyvauti eisme. 2015 m. sausio 1 d. tokių transporto priemonių buvo apie 9.2 tūkst. Taigi, nuo 2015 m. iki 2018 m. buvo fiksuojamas kelių transporto priemonių skaičiaus augimas.

Molėtų rajono savivaldybės 2018-2024 m. strateginiame plėtros plane numatytas trijų elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimas Molėtų mieste. Šiuo metu rajone nėra įrengtų elektromobilių įkrovimo prieigų.

Automobilių stovėjimo vietos. Molėtų miesto teritorijoje yra apie 60 viešų automobilių stovėjimo aikštelių. Bendras stovėjimo vietų skaičius jose siekia iki 1100 vietų. Išanalizavus atliktų natūrinių tyrimų metu surinktą medžiagą matyti, kad darbo dienomis labiausiai užimtoms yra prie Molėtų ligoninės ir savivaldybės pastatų esančios automobilių stovėjimo aikštelės. Taip pat dideliu užimtumu pasižymi aikštelės esančios Jaunimo a. Šiose aikštelėse užimtumas siekia 90-100 proc. Kitų viešų aikštelių užimtumas yra mažesnis ir vietų deficito nėra.

Viešasis transportas. Reguliarias keleivių pervežimo paslaugas Molėtų rajono savivaldybėje teikia UAB „Molėtų autobusų parkas“. Bendrovė aptarnauja 40 vietinio ir 5 tolimojo susisiekimo maršrutus. Viešojo transporto maršrutų, kurie aptarnautų tik miesto teritoriją nėra. Tolimojo susisiekimo maršrutais galima pasiekti didžiuosius Lietuvos miestus - Vilnių, Kauną, Panevėžį, taip pat apskrities centrą Uteną, bei mažesnius miestus, tokius kaip: Biržai, Anykščiai, Kupiškis, Rokiškis, Ignalina, Zarasai.

UAB „Molėtų autobusų parkas“ duomenimis vietinio susisiekimo maršrutais pervežamų keleivių skaičius pastebimai mažėja. Nuo 2015 metų šiais maršrutais vežamų keleivių skaičius sumažėjo 36 tūkst. (15 proc.). Tam įtakos turėjo daugelis aplinkybių: mažėjantis gyventojų skaičius, didėjantis automobilizacijos lygis, mažėjantis viešojo transporto, kaip susisiekimo būdo, patrauklumas ir kt. Tolimojo susisiekimo maršrutais pervežamų keleivių skaičius liko toks pat.

Dviračių ir pėsčiųjų infrastruktūra. Esamas Molėtų miesto dviračių takų tinklas ko gero yra problematiškiausia susisiekimo sistemos dalis. Pagal kelių eismo taisykles pažymėtų pėsčiųjų ir dviračių takų Molėtų mieste yra tik apie 4.2 km. Pėsčiųjų ir dviračių takas yra įrengtas Vilniaus g. atkarpoje nuo sankryžos su Aplinkkelio g. iki Kranto g., taip pat Labanoro g., bei šiaurės vakariniame Pastovio ežero krante. Šiuo metu esanti dviračių

infrastruktūra nesudaro vieningo tinklo. Iš 4.2 km daugiau nei pusė takų yra prastos būklės (tako danga ištrupėjusi ir nelygi, ne visur sutvarkyti borteliai ir pan.). Taip pat mieste trūksta dviračių stovų, o ir esami ne visada yra saugūs ir tinkamai įrengti.

Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, nebus:

- įrengtas šiaurinis miesto aplinkkelis, kuris sujungtų krašto kelią Nr. 19 su magistraliniu keliu A14 ir taip papildytų susisiekimo infrastruktūrą;
- vystomos miesto plano funkcinės ir kompozicinės ašys, kurios paskirsto transporto srautus mieste, taip pat sujungia miestą su priemiesčiais;
- skiriamas svarbus dėmesys esamos susisiekimo infrastruktūros tobulinimui;
- efektyviai užtikrintas sunkiojo krovinio transporto srautų paskirstymas bei sumažintas taršos ir triukšmo lygis gyvenamojoje aplinkoje;
- gerinamas nuolatinis eismo saugumas keliuose ir gatvėse;
- diegiamos būtinos Europos Bendrijos mastu naujos saugios eismo technologijos, įgyvendinant saugaus eismo programas;
- atnaujinama ir plėtojama pėsčiųjų ir dviračių takų infrastruktūra, kuri labai svarbi tolimesniam darniai miesto plėtrai;
- atnaujinamas autobusų parko inventorių, didinamas viešojo transporto patrauklumas;

2.6 INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

Vandens tiekimas ir nuotekų šalinimas. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra Molėtų mieste planuojama vadovaujantis galiojančiu Molėtų rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu, Molėtų rajono savivaldybės 2018-2042 m. strateginiu plėtros planu ir kitais dokumentais. 2018 m. birželio mėnesį Molėtų rajono savivaldybės taryba pritarė UAB „Molėtų vanduo“ projekto „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Molėtų rajone (II etapas)“ įgyvendinimui pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.3.2-APVA-R-014 priemonę „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra“, kurį įgyvendinant bus vykdomos šios veiklos:

- Naujų nuotekų tinklų statyba Kauno g., S. Dariaus ir S. Girėno., vandens tiekimo ir nuotekų tinklų statyba M. Apeikytės g., Žaliojoje g., Medžiotojų g. užtikrinant gyventojams tinkamos kokybės nuotekų tvarkymo paslaugas Molėtų mieste;

- Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros inventorizacija Molėtų rajone ir mieste.

Molėtų mieste visos nuotekų tinklais surenkamos nuotekos yra mechaniškai ir biologiškai išvalomos 1995 metais naujai rekonstruotoje ir išplėstoje nuotekų valykloje. Valykla atitinka visus šiandien keliamus higienos normų reikalavimus nuotekų valymui, joje įdiegtas azoto ir fosforo šalinimas.

Paviršinių (lietaus) nuotekų surinkimas ir šalinimas. Molėtų miesto paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja ir prižiūri UAB „Molėtų švara“. Šiuo metu sunku nustatyti tikslią Molėtų miesto lietaus nuotekų surinkimo sistemos būklę dėl informacijos stokos, nes nėra inventorizuota lietaus surinkimo sistema bei sukurta duomenų bazė, kuri leistų stebėti lietaus nuotakynės darbą ir numatyti sistemos rekonstrukcijos tikslingumą.

Molėtuose funkcionuoja atskiroji nuotekų tvarkymo sistema, t.y. buitinės nuotekos yra atskirtos nuo paviršinių nuotekų ir tvarkomos atskirai. Miesto paviršinių nuotekų surinkimo sistema vystėsi kartu su miestu, todėl didžioji dalis lietaus kanalizacijos tinklų yra įrengti prieš 20 ir daugiau metų. Neatmetama galimybė, kad dalis tinklų ir užaugę, ir tinkamai nefunkcionuojantys.

Dėl silpnai išvystytos paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros, susiduriama su problemomis, kurios neigiamai įtakoja gyvenamą ir gamtinę aplinką:

- melioracijos grioviais surenkamos paviršinės nuotekos prieš išleidžiant į atvirus vandens telkinius nėra apvalomos, t.y. liūčių ar polaidžių metu nuo važiuojamųjų dalių nutekantis lietaus vanduo užterštas naftos produktais patenka į melioracijos kanalus bei atvirus vandens telkinius;
- dėl nekoordinuoto lietaus nuotekų surinkimo ir nuvedimo, paviršinės nuotekos patenka į centralizuotą buitinių nuotekų surinkimo sistemą, kas apsunkina ir apkrauna buitinių nuotekų valymo įrenginius;
- nuolatinė paviršinių lietaus nuotekų infrastruktūros (kanalų, griovių, tinklų) priežiūra nėra sistemingai atliekama;
- nėra inventorizuota lietaus surinkimo sistema bei sukurtų įrankių stebėti lietaus nuotakynės darbą;
- sąnašomis užnešta lietaus surinkimo sistema, neužtikrina pakankamo nuotekų pralaidumo.

Elektros energijos tiekimas. 2018 metais AB „Energijos skirstymo operatorius“ planuoja įgyvendinti „Dalies 10 kV L-800 iš Molėtų TP su L-100 iš Molėtų TP elektros tinklo rekonstravimas ir valdymo įrengimas Utenos raj.“ ir „10 kV OL L-1400 iš TP Molėtai rekonstravimas į 10 kV KL, Molėtų raj.“ investicinius projektus.

Šiais projektais bus rekonstruotos elektros oro linijos pakeičiant jas į kabelines elektros linijas. Bendras įrengiamų kabelinių linijų ilgis sieks 28 km. 2019 metais taip pat yra numatyti elektros oro linijų rekonstravimo į kabelines linijas investiciniai projektai Molėtų mieste. Šie projektai plačiau bus nagrinėjami sprendinių konkretizavimo studijoje.

Siekiant didinti elektros energijos tiekimo patikimumą reikia:

- atnaujinant susidėvėjusius įrenginius, rekonstruoti rajoninę transformatorinę;
- modernizuoti esamą elektros energijos skirstomąjį tinklą, keičiant susidėvėjusius įrenginius ir optimizuojant transformatorinių galias;
- keisti susidėvėjusias orines linijas naujomis kabelinėmis linijomis;
- rekonstruoti ir plėsti miesto, gyvenviečių ir kaimų gatvių apšvietimo tinklą.

Šilumos ūkis. Molėtų mieste vienintelis centralizuotos šilumos tiekėjas yra UAB „Molėtų šiluma“, kuris teikia šilumą Molėtų miesto, Giedraičių miestelio ir Naujasodžio gyvenvietės gyventojams, mokykloms, vaikų darželiams ir kitoms organizacijoms. Likusiose teritorijose šilumos gamyba vykdoma decentralizuotai (individualiai).

Nemaža dalis tinklų yra įrengta prieš 20 ir daugiau metų, kurių būklė prasta, todėl tikslinga susidėvėjusius ir nepraeinamuose kanaluose įrengtus vamzdynus pakeisti naujais bekanaliniais tinklais, kas padėtų palaikyti Molėtų miesto šilumos ūkio sistemos gerą techninį stavį ir užtikrinti šilumos tiekimą mažiausiomis sąnaudomis.

Šiuo metu Molėtų miesto šilumos ūkis yra tvarkomas pagal 2004 metais parengtą ir Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2005 m. kovo 3 d. sprendimu Nr. B1-22 patvirtintą Molėtų rajono šilumos ūkio specialųjį planą, kuris perspektyvoje turi būti atnaujintas.

Dujotiekis. Gamtinės dujos Molėtų miestui nėra tiekiamos. LR teritorijos bendrajame plane Molėtų rajono dujofikavimas nenumatytas. AB „Amber Grid“ duomenimis, Molėtų rajone magistralinio dujotiekio įrengimas nenumatomas.

Atliekų tvarkymas. Molėtų rajono savivaldybėje komunalines, pramonės atliekas bei antrines žaliavas surenka ir tvarko savivaldybės įmonė UAB „Molėtų švara“ ir UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“. Antrinės žaliavos, įskaitant pakuotes ir pakuočių

atliekas, surenkamos specialiais popieriui ir kartonui, stiklui, plastmasei skirtais konteineriais. Iš individualių valdų antrinės žaliavos, įskaitant pakuočių atliekas, surenkamos specialiais konteineriais. Antrinių žaliavų surinkimas iš gyventojų mažina atliekų patekimą į sąvartyną ir prailgina sąvartyno tarnavimo laiką, taip pat šios medžiagos dar kartą panaudojamos gamyboje.

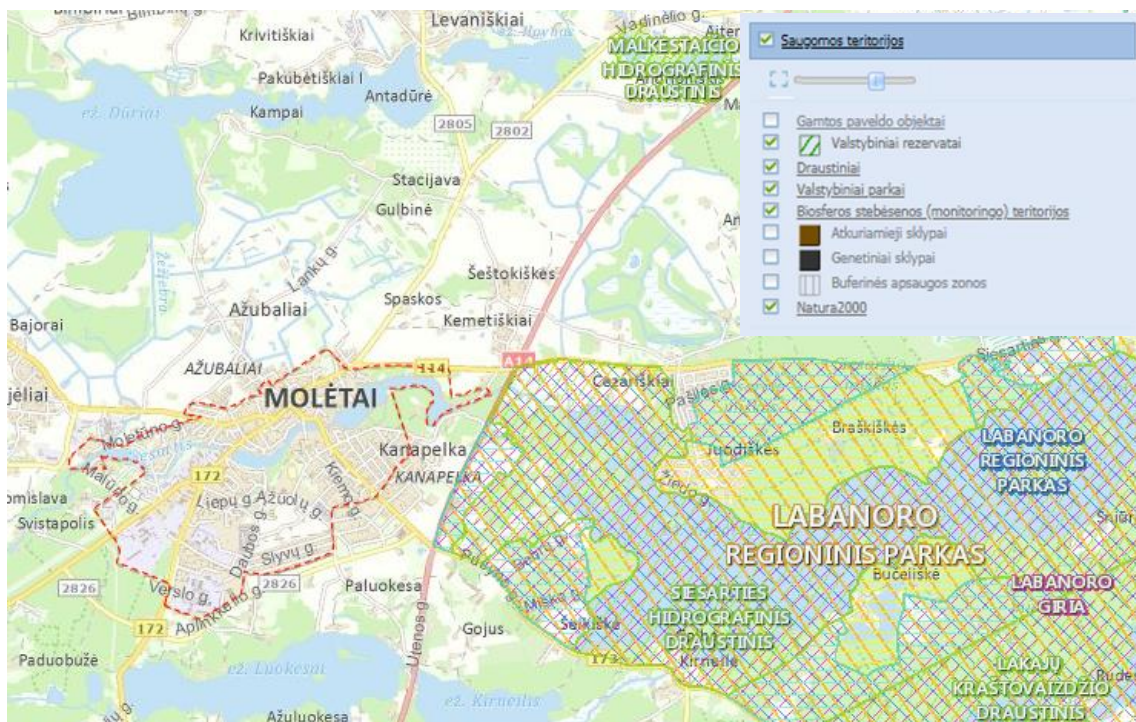
Didžioji dalis komunalinių atliekų surinkimo infrastruktūros yra nepatenkinamos būklės – aikštelėse esantys antžeminiai konteineriai yra susidėvėję ir nesandarūs. Nepatenkinama atliekų surinkimo infrastruktūros būklė turi neigiamą poveikį aplinkai, dėl teršiamo oro ir aplinkos: nemalonus kvapas, vasaros metu kaista, žiemos metu prišąla. Gyventojai neturi galimybių rūšiuoti tekstilės, maisto atliekų. Šiuo metu Molėtų rajono savivaldybė vykdo projektą „Molėtų rajono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“, kurį įgyvendinus bus išplėtos rūšiavimo galimybės, pačios konteinerių aikštelės taps moderniomis.

Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, nebus:

- nuolat vykdomi vandentvarkos sistemos plėtros bei atnaujinimo darbai;
- veikiančios vandentvarkos sistemos duomenų bazės;
- inventorizuota visą infrastruktūrą ir nustatytos probleminės jos vietos, tai leistų nustatyti infrastruktūros plėtros ir atnaujinimo prioritetus;
- rekonstruotas ir plečiamas miesto, gyvenviečių ir kaimų gatvių apšvietimo tinklas;
- modernizuotas esamas elektros energijos skirstomasis tinklas;

3. TERITORIJOS KURIOS GALI BŪTI REIŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS

Saugomos teritorijos. Saugomos teritorijos, gamtos paveldo objektai bei NATURA 2000 ekologinis tinklas nepatenka ir nesiriboja su Molėtų miesto bendrojo plano keitimo planuojamą teritoriją. Magistralinis kelias fiziškai atskiria Molėtų miesto teritoriją nuo kompleksinės saugomos teritorijos – Labanoro regioninio parko bei potencialių NATURA 2000 teritorijų. Bendrojo plano keitimo sprendiniai neturės reikšmingos neigiamos įtakos saugomoms teritorijoms.

3.1 pav. Ištrauka iš LR saugomų teritorijų valstybės kadastro žemėlapio

3.1 lentelė. Arčiausiai planuojamos teritorijos esančios valstybės saugomos teritorijos

Eil. Nr.	Pavadinimas	Savivaldybė	Plotas, ha	Apsaugos tikslai	Atstumas nuo planuojamos teritorijos, km
Regioniniai parkai					
1.	<i>Labanoro regioninis parkas</i>	Molėtų raj., Švenčionių raj., Utenos raj.	55308,97	Išsaugoti Labanoro girios ir jos ežerynų kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes	0,015
Draustiniai					
1.	<i>Siesarties hidrografinis draustinis</i>	Molėtų raj.	900,89	Išsaugoti ir eksponuoti unikalaus takoskyrinio Siesarties ežero hidrografinę struktūrą su salomis ir pusiasaliais	2,18
2.	<i>Lakajų kraštovaizdžio draustinis</i>	Molėtų raj. Švenčionių raj. savivaldybė	2570,32	Išsaugoti ir eksponuoti vieno vaizdingiausių Aukštaitijoje miškingo ežerinio kraštovaizdžio etaloną, pasižymintį unikaliais pusiasaliais, salomis, būdingomis biocenozėmis, retų rūšių augalais ir gyvūnais, kitomis gamtos ir kultūros paveldo vertybėmis	4,53
3.	<i>Malkestaičio hidrografinis draustinis</i>	Molėtų raj.	39,53	Išsaugoti Malkestaičio bei Vadinėlio ežerų duburius pasižyminčius unikaliu skerspjuvio bei gylio santykiu	3,1
Ekologinės apsaugos prioriteto zonos					
1.	<i>Labanoro regioninis parkas</i>	-	30,00	-	0,48
Rekreacinio prioriteto zona					
1.	<i>Labanoro regioninis parkas</i>	-	172,52	-	0,48

Šaltinis: LR saugomų teritorijų valstybės kadastro žemėlapis

3.2 lentelė. Vietovės, atitinkančios paukščių ir gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, artimiausios planuojamai teritorijai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Savivaldybė	Plotas (ha)	Saugomos teritorijos priskyrimo Natura 2000 tinklui tikslas
<i>Natura 2000 teritorijos</i>				
<i>Paukščių apsaugai svarbios teritorijos (BAST)</i>				
1.	<i>Labanoro giria</i>	Švenčionių raj., Molėtų raj., Utenos raj., Ignalinos raj.	53065,15	Juodakaklių narų, vapsvaėdžių, juodųjų peslių, žuvininkų, kurtinių, jerubių, gervių, tikučių, lututčių, žvirblinių pelėdų, lėlių, žalvarnių, juodųjų meletų, tripirščių genijų, ligutės apsaugai
<i>Buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST)</i>				
2.	<i>Labanoro regioninis parkas</i>	Molėtų raj., Švenčionių raj., Utenos raj.	53200,86	Mažai mineralizuoti ežerai su būdmainių augalų bendrijomis; Ežerai su menturdumblių bendrijomis; Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis; Natūralūs distrofiniai ežerai; Upių sraunumos su kurklių bendrijomis; Rūšių turtingi briedgaurnai; Melvenynai; Aliuvinės pievos; Šienaujamos mezofitų pievos; Aktyvios aukštapelkės; Tarpinės pelkės ir liūnai; Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; Žemapelkės su šakotąja ratainyte; Šarmingos žemapelkės; Vakarų taiga; Žolių turtingi eglynai; Pelkėti lapuočių miškai; Pelkiniai miškai; Auksuotoji šaškytė; Didysis auksinukas; Dvijuostė nendriadusė; Dvilapis purvuolis; Mažoji nėgė; Ovalioji geldutė; Paprastasis kirtiklis; Pelkinė uolaskėlė; Plačioji dusia; Pleištinė skėtė; Plikažiedis linlapis; Raudonpilvė kūmutė; Skiauterėtasis tritonas; Šarvuotoji skėtė; Šneiderio kirmvabalys; Ūdra; Vėjalandė šilagėlė; Vijūnas; Žvilgančioji riestūnė;

Šaltinis: LR saugomų teritorijų valstybės kadastro žemėlapis

Nekilnojamasis kultūros paveldas. Visų saugomų kultūros paveldo objektų teritorijos yra konservacinės paskirties žemė. Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Specialiųjų Žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai (LR vyriausybės nutarimas 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343, galiojanti suvestinė redakcija 2018-08-22). Registruotiems, tačiau nepaskelbtiems saugomais kultūros paveldo objektams, yra taikoma pradinė apsauga. Saugomų objektų paveldosaugos reikalavimams ir konkrečių tvarkymo priemonių sistemai kultūros paveldo objektuose, jų dalyse ir apsaugos zonose nustatyti ar pakeisti turi būti rengiami paveldotvarkos projektai. Neveikiančių kapinių teritorijoms bei saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose esantiems sklypams / jų dalims, kurie yra daiktinės teisės objektai turi būti nustatyta konservacinė (saugojimo) paskirtis, naudojimo būdas – kultūros paveldo objektų žemės sklypai. Kultūros paveldo objektų sąrašai, pateikiami Molėtų miesto BP keitimo plane, nėra baigtiniai, kadangi Kultūros vertybių registras nuolat tikslinamas ir

papildomas. Rengiant kitus miesto teritorijų planavimo dokumentus ar schemas būtina vadovautis naujausia Kultūros vertybių registro informacija, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kitų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.

Teritorinė Molėtų miesto nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sklaida, apsaugos zonos. Molėtų mieste mieste 5-iems kultūros paveldo objektams nustatytos apsaugos zonos. Apsaugos zonomis laikomos greta saugomo kultūros paveldo objekto ar vietovės esančios teritorijos, kurioms nustatomos žemės sklypų ir kitų nekilnojamųjų daiktų tvarkymo ir naudojimo specialiosios sąlygos, kad kultūros paveldo objekto ar vietovės vertingosios savybės būtų apsaugotos nuo galimo neigiamo veiklos tose gretimose teritorijose poveikio. Saugomi nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, teritorija ir apsaugos zonos tvarkomi pagal jų apsaugos reglamentus vadovaujantis Kultūros paveldo objektų apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais bei saugomų teritorijų planais. Veikla kultūros paveldo objektuose bei jų teritorijose turi būti vykdoma (laikantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, Saugomų teritorijų ir Teritorijų planavimo įstatymų) pagal reglamentus, nustatančius paveldosaugos reikalavimus kiekvienam kultūros paveldo objektui arba pagal detalius reglamentus, numatytuose planavimo dokumentuose.

Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų klasifikacija ir apskaita. Kultūros paveldo departamento kultūros vertybių registro duomenimis Molėtų mieste yra 9 registruoti nekilnojamojo kultūros paveldo objektai. 3.1 lentelėje pateikiamas sąrašas, sudarytas pagal dabartinę Kultūros paveldo departamento registro klasifikaciją.

3.1 lentelė. Nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašas

Nr.	Unikalus objekto kodas, pavadinimas, adresas	Objekto statusas, reikšmingumo lygmuo	Vertingųjų savybių pobūdis	Teritorijos plotas, apsaugos zonos plotas, kv. m.
1	2	3	4	5
1	Unikalus objekto kodas: 17236 Pavadinimas: Molėtų Šv. Petro ir Šv. Povilo bažnyčia Adresas: Molėtų raj. sav., Molėtų m., Šv. Jono Pauliaus II g. 1	Statusas: registrinis Objekto reikšmingumo lygmuo: regioninis	Vertingųjų savybių pobūdis: Architektūrinis, dailės, kraštovaizdžio, urbanistinis 	Teritorijos plotas kv. m. 4404.00 Apsaugos zonos plotas kv. m. 5.800.00
2	Unikalus objekto kodas: 11033 Pavadinimas: Molėtų žydų žudynių vieta ir kapas Adresas: Molėtų raj. sav., Molėtai m., Vilniaus g.	Statusas: registrinis Objekto reikšmingumo lygmuo: nacionalinis	Vertingųjų savybių pobūdis: Istorinis, memorialinis 	Teritorijos plotas kv. m. 1008.00 Apsaugos zonos plotas kv. m. 530.00
3	Unikalus objekto kodas: - Pavadinimas: Antrojo pasaulinio karo vokiečių karių palaidojimo vietos Adresas: Molėtų sav., Molėtai m.	Statusas: - Objekto reikšmingumo lygmuo: -	Vertingųjų savybių pobūdis: - 	Teritorijos plotas kv. m. 40.00 Apsaugos zonos plotas kv. m. 280.00

1	2	3	4	5
4	Unikalus objekto kodas: 16033 Pavadinimas: Prekybinis pastatas Adresas: Molėtų raj. sav., Molėtų m., Vilniaus g. 42	Statusas: registrinis Objekto reikšmingumo lygmuo: regioninis	Vertingųjų savybių pobūdis: Architektūrinis, urbanistinis 	Teritorijos plotas kv. m. 988.00 Apsaugos zonos plotas kv. m. 600.00
5	Unikalus objekto kodas: 21374 Pavadinimas: Molėtų vandens malūnas Adresas: Molėtų raj. sav., Luokesos sen., Molėtų m., Molėtų g. 23	Statusas: valstybės saugomas Objekto reikšmingumo lygmuo: regioninis	Vertingųjų savybių pobūdis: Architektūrinis, inžinerinis 	Teritorijos plotas kv. m. 2182.00 Apsaugos zonos plotas kv. m. 4555.00
6	Unikalus objekto kodas: 4824 Pavadinimas: Molėtų žydų senosios kapinės Adresas: Molėtų raj. sav., Molėtų m., Kreivoji g.	Statusas: registrinis Objekto reikšmingumo lygmuo: vietinis	Vertingųjų savybių pobūdis: Memorialinis 	Teritorijos plotas kv. m. 12872.00 Apsaugos zonos plotas kv. m. -
7	Unikalus objekto kodas: 35345 Pavadinimas: Lietuvos karių kapai Adresas: Molėtų raj. Sav., Molėtų m., Vilniaus g.	Statusas: registrinis Objekto reikšmingumo lygmuo: nacionalinis	Vertingųjų savybių pobūdis: Istorinis 	Teritorijos plotas kv. m. 7.00 Apsaugos zonos plotas kv. m. -

1	2	3	4	5
8	Unikalus objekto kodas: 27104 Pavadinimas: Luokesų senovės gyvenvietė Adresas: Molėtų rajono sav., Luokesos sen., Paluokesos k.	Statusas: valstybės saugomas Objekto reikšmingumo lygmuo: nacionalinis	Vertingųjų savybių pobūdis: Archeologinis, povandeninis 	Teritorijos plotas kv. m. 28776.00 Apsaugos zonos plotas kv. m. -
9	Unikalus objekto kodas: - Pavadinimas: Savanorių kapai Molėtų miesto kapinėse Adresas: Molėtų sav., Molėtai m.	Statusas: - Objekto reikšmingumo lygmuo: -	Vertingųjų savybių pobūdis: - 	Teritorijos plotas kv. m. 5.00 Apsaugos zonos plotas kv. m. -

4. SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS

Su urbanistinės dalies sprendinių įgyvendinimu susijusios problemos yra bendro pobūdžio ir būdingos taip pat ir kitų bendrojo plano dalių sprendinių įgyvendinime. Bendrojo plano rengimas yra tęstinis procesas reikalaujantis koregavimo reaguojant į besikeičiančią situaciją. Patvirtintas bendrasis planas ir toliau turi būti tobulinamas ir papildomas pagal poreikį.

Pagrindinės galimos problemos: nepakankamas visuomenės aktyvumas ir dalyvavimas rengiant sprendinius ir iš to vėliau kylantys nesklandumai; nepakankamai gerai veikianti įstatyminė ir normatyvinė bazė, stabdanti žemės dokumentų, projektų rengimo ir įteisinimo procesus.

Molėtų miesto bendrojo plano keitimo sprendiniai turės įtakos visose numatytuose miesto plėtros teritorijose. Pagrindinės aplinkosaugos problemos Molėtų mieste yra susijusios su:

- paviršinių ir gruntinių vandenų taršos padidėjimo rizika;
- dirvožemio taršos (buitinėmis nuotekomis) padidėjimo rizika;
- aplinkos oro tarša kenksmingomis aplinkai ir žmogui medžiagomis, atmosferos tarša šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis;
- fiziniu poveikiu kultūros paveldo objektams;
- transporto priemonių tarša kenksmingomis medžiagomis aplinkai ir gyventojams;

- transportinis triukšmas miesto gatvėse;
- energijos ir vandens išteklių neefektyvus naudojimas;
- grėsmė biologinės įvairovės išlikimui;
- grėsmė kraštovaizdžio išsaugojimui;

Pagrindinės įvardintų aplinkos apsaugos problemų atsiradimų priežastys:

- neišplėtotą ekoinžinerinę infrastruktūrą (vandentiekio ir nuotekų tinklai) bei esamų ir naujų gyvenamųjų teritorijų plėtra;
- nepakankamai išplėtotą atliekų surinkimo ir utilizavimo sistemą;
- nepalankių aplinkos veiksnių (oro taršos, rūgštaus lietaus) neigiamas poveikis kultūros paveldo objektams, galima kultūros paveldo objektų nepriežiūra.

Pagrindinės miesto aplinkosaugos problemos, yra mažai susijusios su Molėtų miesto bendrojo plano keitimo sprendinių galimu neigiamu tiesioginiu poveikiu ir yra jau šiuo metu susiformavusios.

Dirvožemis planuojamos teritorijos ribose daugiausiai teršiamas automobilių transporto. Jis daro neigiamą įtaką ir oro kokybei, taip pat didina akustinio triukšmo lygį Molėtų mieste. Orą mieste be transporto dar teršia išmetami teršalai iš katilinių ir vietinio šildymo katilų.

Rengiamo Molėtų miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniais siekiama įgyvendinti tokius aplinkosaugos tikslus:

- mažinti aplinkos oro taršą kietosiomis dalelėmis ir pavojingomis aplinkai ir žmogui medžiagomis;
- mažinti atmosferos taršą šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis, siekiant įgyvendinti Lietuvos kaip Europos Bendrijos narės įsipareigojimus dėl įtakos klimato kaitai švelninimo;
- užtikrinti efektyvų energijos ir vandens vartojimą, skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą;
- užtikrinti gamtinių paviršinių ir požeminių vandenų apsaugą;
- užtikrinti dirvožemio apsaugą;
- inžinerinės infrastruktūros plėtrą organizuoti taip, kad būtų saugojamas ir palaikomas kultūros ir gamtos paveldas (kraštovaizdis, biologinė įvairovė).

Atskirų miesto teritorijų plėtros atveju, įvardintų problemų didėjimas priklausys ne nuo bendrajame plane numatytos teritorijos plėtros krypties, bet nuo konkrečios veiklos vykdymo teritorijoje, t. y. nuo to, koks bus sklypo užstatymas, koks objektas jame atsiras, koks bus veiklų mastas ir kokios komunikacijos bei infrastruktūra bus įrengta jame. Tačiau toks detalus atskirų sklypų panaudojimo galimybių tyrimas nėra Molėtų miesto bendrojo plano keitimo objektas ir yra atliekamas specialiojo ir detaliojo planavimo metu. Plėtojant įvairias veiklas atskiruose sklypuose, jų leistinumas poveikio aplinkai požiūriu bus nustatomas vadovaujantis LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo numatyta tvarka.

Molėtų miesto bendrojo plano keitimo sprendiniai sudarys prielaidas kai kurių įvardintų aplinkosaugos problemų sprendimui. Bendrojo plano koncepcijos tekstinėje dalyje yra išskirtas prioritetas gyvenamosiose teritorijose plėtoti vandentiekio ir nuotekų tinklus ir tokio plėtros įgyvendinimas mažins vandens (paviršinio ir požeminio) taršos, dirvožemio taršos riziką.

5. TARPTAUTINIŲ, EUROPOS BENDRIJOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIU NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI

Pagrindiniai Europos Sąjungos tikslai aplinkosaugos srityje yra išsaugoti, saugoti ir gerinti aplinkos apsaugos kokybę, saugoti žmonių sveikatą, apdairiai ir racionaliai naudoti gamtos išteklius. Minėti Europos Sąjungos tikslai atsispindi ir Lietuvos Respublikos aplinkosaugos politikoje. Rengiamo Molėtų miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijoje nustatytų sprendinių tikslai glaudžiai siejasi su aukštesnio lygmens (regioninio, nacionalinio Europos bendrijos bei tarptautinio) aplinkosaugos tikslais ir jiems neprieštaruoja. Lentelėje pateikiami tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti pagrindiniai aplinkos apsaugos tikslai, į kuriuos privalu atsižvelgti rengiant Molėtų miesto teritorijos bendrojo plano keitimą.

5.1. lentelė. Tarptautiniu, Europos Bendrijos ir nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai

Dokumento pavadinimas	Tikslai
LR ratifikuota ES Tarybos direktyva dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros apsaugos (92/43EEB, 1992 05 21)	Skatinti biologinės įvairovės palaikymą, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus.
LR ratifikuota Europos kraštovaizdžio konvencija (Žin., 2002, Nr. 104-4621).	<p>Skatinti kraštovaizdžio apsaugą, tvarkymą bei planavimą ir organizuoti Europos bendradarbiavimą kraštovaizdžio klausimais (3 str.):</p> <p>Įteisinti kraštovaizdį kaip svarbią žmonės supančios aplinkos sudedamąją dalį, jų bendro kultūros ir gamtos paveldo apraišką bei jų savasties pagrindimą (5a str.);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ integruoti kraštovaizdį kaip reiškinį į savo teritorijų ir miestų planavimo politiką bei savo kultūros, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikio kraštovaizdžiui (5d str); ▪ Nustatytus kraštovaizdžius įvertinti atsižvelgiant į suinteresuotų dalyvių ir atitinkamos gyventojų grupės jiems priskiriamą ypatingą jiems priskiriamą ypatingą vertę (6cb str.)
LR ratifikuota Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencija (Žin., 1997, Nr. 19-411)	<p>Priimti generalinę politiką, kuri siektų kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas (5a str.):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vystyti mokslinius ir techninius tyrimus ir tyrinėjimus ir paruošti veiksmingas priemones, kurios įgalintų valstybę neutralizuoti grėsmę, iškilusią kultūros ir gamtos paveldui (5c str.); ▪ Imtis tinkamų įstatyminių, mokslinių, techninių, administracinių ir finansinių priemonių, būtinų šio paveldo identifikavimui, globai, išsaugojimui, prezentavimui ir reabilitavimui (5d str.).
Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašas, patvirtintas LR Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 (Žin., 2004, Nr. 174-6443)	<p>LR kraštovaizdžio politikos kryptių tikslas – sudaryti sąlygas išsaugoti įvairaus teritorinio lygmens kraštovaizdžio arealus, užtikrinti tinkamą jų tvarkymą, naudojimą, planavimo ir darnią plėtrą.</p> <p>Pagrindinės Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptys yra šios:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ užtikrinti Lietuvos kraštovaizdžio formavimo socialines, ekonomines ir ekologines funkcijas; ▪ užtikrinti kraštovaizdžio apsaugą, naudojimą, tvarkymą, planavimą ir krašto saviraiškos bruožus; ▪ palaikyti ir didinti turimą šalies biologinę įvairovę, kraštovaizdžio teritorinę erdvinę struktūrą ir jo potencialą; ▪ optimizuoti kultūrinio kraštovaizdžio kryptingą formavimą; ▪ suderinti kraštovaizdžio architektūrinę erdvinę kompoziciją. <p>Svarbiausi Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių uždaviniai yra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nustatyti ir įvertinti įvairių istorinių laikotarpių požymius, išlaikiusius kraštovaizdžio arealus šalies darnios plėtros kontekste, turinčius skirtingą vertę ir plėtros potencialą; ▪ įgyvendinant šalies teritorijos bendrojo plano sprendinius; ▪ nustatyti šalies kraštovaizdžio struktūrinę įvairovę; ▪ saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius; ▪ užtikrinti kraštovaizdžio ekologinį stabilumą; ▪ užtikrinti biologinės įvairovės apsaugą ir optimalų kraštovaizdžio tvarkymą; ▪ numatyti priemones istoriškai susiklosčiusiems kultūrinio kraštovaizdžio erdvinėms struktūroms išsaugoti; ▪ optimizuoti kraštovaizdžio urbanizacijos, technogenizacijos ir žemės ūkio

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ plėtra; ▪ įgyvendinti Europos kraštovaizdžio konvencijos nuostatas.
Nacionalinė darnaus vystymosi strategija (Žin., 2003, Nr. 89-4029)	<p>Pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas; ▪ Pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas; ▪ Geresnė biologinės įvairovės apsauga; ▪ Geresnė kraštovaizdžio apsauga ir racionalus tvarkymas.
Valstybės ilgalaikė raidos strategija (Žin., 2002, Nr. IX-1187)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Įgyvendinti tvariosios plėtros principą; ▪ sudaryti prielaidas racionaliam gamtos išteklių naudojimui, apsaugai ir atkūrimui; ▪ atsižvelgiant į Europos Sąjungos normas ir standartus, užtikrinti tinkamą aplinkos kokybę; ▪ išsaugoti gamtos paveldo vertybes, kraštovaizdžio savitumą ir biologinę įvairovę; ▪ didinti šalies miškingumą ir miškų aplinkosaugos vertę; ▪ mažinti vandenų taršą buitiniams ir gamybinėms nuotekomis; ▪ gerinti geriamojo vandens kokybę; ▪ racionaliai naudoti vandens energetinius išteklius; ▪ skatinti energijos naudojimo veiksmingumą bei atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą; ▪ mažinti taršą didelių (energetikos) įrenginių; ▪ mažinti poveikį klimato kaitai, ozono sluoksniui, rūgštėjimo eutrofikacijos procesui; ▪ sukurti racionalią atliekų tvarkymo sistemą; ▪ kuo daugiau ir racionaliau panaudoti atliekų medžiaginius ir energetikos išteklius.
LR saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 (Žin., 1993, Nr.63-1188) aktuali redakcija	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus (vertybes) (3 str.).
Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 2013, Nr.76-3824)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nustatyti gyvenamųjų vietovių, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, kitų valstybei svarbių socialinės ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires, numatyti plėtrai reikalingas teritorijas (3.1.2 str.); ▪ Sudaryti sąlygas racionaliam šalies gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui (3.1.3 str.); ▪ Numatyti šalies gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologinei pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą (3.1.4); ▪ Kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas gyvenamosiose vietovėse (3.1.5).
Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas (Žin., 2007, Nr. 80-3215)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nustatyti Lietuvos Respublikos teritorijoje ne miškų ūkio paskirties žemėje esančių želdynų ir želdinių apsaugos, tvarkymo, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo teisinio reguliavimo pagrindus, siekiant užtikrinti gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio stabilumą, gyventojų teisę į jų gyvenimo kokybę gerinančias aplinkos sąlygas.

Molėtų miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcija yra susijusi su lentelėje išvardintais dokumentais. Juose keliami tikslai bei deklaruojami teritorijos vystymo prioritetai remiasi šiais dokumentais ir jiems neprieštarauja. Svarbiausias tikslas, kurio siekiama rengiant šį bendrąjį planą – teritorijos darnioji plėtra. Ji įgyvendinama per urbanistinio ir gamtinio karkasų subalansavimą, gamtinio karkaso teritorijų tausojantį naudojimą.

6. GALIMOS REIKŠMINGOS TEIGIAMOS IR NEIGIAMOS PASEKMĖS APLINKAI

6.1 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su urbanistine plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas

Teritorijos vystymo darnai

Plėtojant bendrojo plano urbanistinius sprendinius miesto erdvinę struktūrą siekiama vystyti sudarant palankiausias gyvenimo sąlygas ir racionalų balansą tarp urbanizuotų ir laisvų erdvių, išsaugant gamtinius elementus.

Ekonominei aplinkai

Būtų plėtojama miesto naujojo centro, kuris yra pradėjęs formuotis prie Vilniaus ir Statybininkų gatvių sankirtos, tąsa rytų kryptimi papildant buvusį (nenaudojamą) pramoninį kvartalą komercinių, gyvenamųjų ir kitų miestui reikalingų objektų, tai suteiktų palankią aplinką investicijoms. Būtų kuriamos naujos darbo vietos – mažinamas bedarbystės lygis.

Vyktų gyvenamosios aplinkos, viešųjų erdvių ir kitų teritorijų modernizavimas ir plėtra, rekreacinių objektų plėtojimas.

Socialinei aplinkai

Pagerėtų žaliųjų erdvių prie Luokesų ežero pritaikymas miesto gyventojų rekreacijai ir poilsiui.

Neefektyviai naudojamų teritorijų pertvarkymas (konversija) skatintų gyvenamojo fondo plėtrą bei paslaugų infrastruktūros vystymą. Pagerėtų miesto gyvenamosios aplinkos patogumas ir patrauklumas, atsisakant dalies pramonės teritorijų.

Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Remiantis Molėtų miesto struktūros vystymo principais būtų išsaugomi gamtinio karkaso elementai, nekilnojamasis kultūros paveldas, vykdoma rekreacinių objektų plėtra.

Visuomenines erdves apjungus pėsčiųjų-dviračių takais, jos susisiektų palei Siesarties upelį, Pastovio ir Pastovėlio ežerus, būtų skatinamas bevariklis transportas ir pėsčiųjų eismas, taip sumažinant galimą neigiamą poveikį aplinkai ir jos komponentams

Vykdoma bendrajame plane anksčiau suplanuota „žaliųjų pleištu“ idėja, išskiriant bendro naudojimo teritorijas – parkus įsiskverbiančius nuo miesto pakrančių iki pat Siesarties upelio ir Pastovio bei Pastovėlio tvenkinių.

6.2 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su gamtinės aplinkos plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas

Molėtų miesto bendrojo plano keitimo koncepcijoje gamtinio karkaso lokalizavimo, žalųjų plotų sistemos vystymo sprendinių įgyvendinimas sąlygotų ilgalaikes teigiamas (tiesiogines ir netiesiogines) pasekmes.

Teritorijos vystymo darnai

Sudarys prielaidas racionalaus gamtinių išteklių naudojimui ir apsaugai, gamtinio, ir gamtinio-kultūrinio kraštovaizdžio stabilumui, savitumui bei bioįvairovės išsaugojimui bei aplinkos kokybės užtikrinimui. Šios prielaidos tiesiogiai įtakoja Molėtų miesto teritorijos vystymo koncepcijos formavimą, teritorijos funkcinių prioritetų, naudojimo ir apsaugos reglamentų nustatymą, tuo pačiu siekiant šių uždavinių įgyvendinimo:

- išsaugoti vertingus gamtinius kompleksus bei objektus;
- išlaikyti miesto kontekste išskirtinio Siesarties slėnio gamtinės ekosistemos stabilumą apsaugant nuo intensyvios antropogenizacijos;
- atkurti pažeistus gamtinio kraštovaizdžio kompleksus bei objektus.

Ekonominei aplinkai

Molėtų miesto bendrojo plano gamtosaugos dalies sprendiniai nedarys neigiamos įtakos ekonominei miesto aplinkai. Molėtų miesto bendrojo plano gamtinės dalies sprendiniai nesąlygos bendrųjų savivaldybės ir užsienio investicijų.

Socialinei aplinkai

Gamtinio karkaso elementų natūralumo, gyvybingumo užtikrinimas formuojant, gausinant ir gerinant jų kokybę, savo ruožtu pirmiausiai garantuos geresnę vietos gyventojų ir miesto svečių gyvenamosios aplinkos kokybę, bei gamtinės aplinkos ekologinį stabilumą.

Tvarkant Molėtų miesto želdynų sistemą, ekologinė situacija mieste gerės, leis pritraukti naujų gyventojų ir turistų. Taip pat pagerės bendras miesto įvaizdis, tai įtakos teritorijos ekonominį ir socialinį vystymąsi.

Sprendiniai visuomenės sveikatos apsaugos ir švietimo tiesiogiai nepaveiks. Atskiroms socialinėms grupėms sprendiniai įtakos neturės. Žmonių sveikatą bendrojo plano gamtinės dalies sprendinių įgyvendinimas veiks teigiamai, nes aplinkos kokybės apsauga numato

sumažinti oro taršą iš mobilių taršos šaltinių, tokiu būdu gerės oro kokybė, kartu ir bendra aplinkos kokybė.

Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Gamtinio karkaso lokalizavimas turėtų pilnai užtikrinti miesto teritorijos kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp priemiestyje esančių natūralių teritorijų, bei sudaryti prielaidas formuoti sveiką ir biologiniu požiūriu gyvybingą aplinką, išsaugoti natūralų kraštovaizdį, bei gamtinius rekreacinius išteklius.

Ūkinė veikla gamtinio karkaso teritorijose gali būti vykdoma tik įvertinus šios veiklos poveikį kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei teisės aktų nustatyta tvarka, numčius ir įgyvendinus įvairias kompleksines priemones antropogeniniam poveikiui sumažinti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti ir atkurti.

Aplinkos kokybė Molėtų mieste pagerės, siekiant išlaikyti gamtinės ekosistemos stabilumą – didinant paviršinio vandens apsaugą, sumažinti transporto keliamą oro taršą – prie urbanizuotų teritorijų formuojant apsauginės paskirties želdynus.

Įgyvendinus Molėtų bendrojo plano keitimo gamtinės dalies sprendinius gamtinės, poilsinės ir rekreacinės aplinkos kokybė pagerės, ji labiau atitiks visuomenės poreikius.

6.3 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas

Įgyvendinus Molėtų miesto bendrojo plano keitimo sprendinius, susijusius su kultūros paveldo apsauga, prognozuojamas ilgalaikis teigiamas poveikis tiek patiems nekilnojamojo kultūros paveldo objektams, tiek aplinkai..

Teritorijos vystymo darnai

Bendrojo plano sprendiniai turės teigiamą poveikį teritorijos vystymo darnai, nes išryškinant susiklosčiusį gamtos ir kultūros paveldo potencialą didinama visuomeninė kultūros vertybių reikšmė, stiprinamos prielaidos tinkamai naudoti ir prižiūrėti kultūros paveldo objektus bei miesto istorinį centrą. Molėtų miesto nekilnojamas kultūros paveldas, neatsiejamas nuo vertė ir įvairove pasižyminčio gamtos paveldo, yra miesto darnios plėtros išteklius. Būtų nustatyti prioritetai reikšmingiausių kultūros paveldo objektų apsaugai, tvarkybai bei pritaikymui, užtikrintas kultūros paveldo išsaugojimas ir reprezentavimas gamtinėje aplinkoje (Molėtų vandens malūnas). Bus sudaromos

prielaidos labiau išryškinti urbanistinį architektūrinį savitumą, saugoti unikalią ašinę erdvių sąrangą, smulkią erdvių ir tūrių sąskaidą, išlaikant Šv. ap. Petro ir Povilo bažnyčios kaip pagrindinės istorinės architektūrinės dominantės vaidmenį.

Ekonominei aplinkai

Įgyvendinus plano sprendinius numatomas teigiamas poveikis, kultūros paveldo apsaugą įgyvendinant integraliai su gamtos apsauga, bendruomenės švietimu, smulkaus ir vidutinio verslo plėtra mieste, senųjų su tradicine statyba susijusių amatų ir verslų gaivinimu. Tikėtina, kad vietovių ir objektų tvarkybai bei priežiūrai bus pritrauktos savivaldybės ir tarptautinių fondų lėšos.

Socialinei aplinkai

Numatomas teigiamas poveikis visuomenės švietimui, kultūrai, nes įgyvendinus bendrojo plano sprendinius bus stiprinamas nekilnojamojo kultūros paveldo vaidmuo, skatinamas svarbus bendruomenės domėjimasis kultūros paveldo apsauga, vietos gyventojų įtraukimas į kultūros paveldo išaiškinimo, vertingųjų savybių nustatymo, tvarkybos procesus. To pasėkoje bus stiprinamas socialinis-kultūrinis aspektas akcentuotas tarptautinėse konvencijose ir kituose dokumentuose.

Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Bendrojo plano sprendiniai turės teigiamą poveikį gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui, nes Molėtų miesto nekilnojamas kultūros paveldas yra neatsiejamas nuo verte ir įvairove pasižyminčio gamtos paveldo. Molėtų miesto teritorijos kompleksinis planavimas siekiant išsaugoti aplinkos gamtinius resursus ir pritaikant juos poilsiui bei rekreacijai yra svarbus stiprinant jo kultūros paveldo apsaugą.

Skiriant pakankamą dėmesį kultūros paveldo tvarkymui ir priežiūrai, bus atnaujinami ir atkuriami želdynai, išsaugojamas želdinimo pobūdis kultūros paveldo vertybių teritorijose. Želdynų tvarkymas, želdinių struktūros atkūrimas teigiamai paveiks biologinę įvairovę, gamtos vertybes, estetinę gamtinio karkaso kokybę.

6.4 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su socialine, ekonomine ir demografinė aplinkos plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas

Ekonominei aplinkai

Įgyvendinus BP socialinės, ekonominės ir demografinės plėtros sprendinius tikimasi palankių sąlygų naujų darbo vietų kūrimui mieste, skatinamas gyventojų pajamų augimas, mažinamos neigiamos demografinės tendencijos. Siūloma aktyviai vystyti gamtinių elementų, poilsio ir rekreacijos objektų plėtrą.

Siekiami užtikrinti palankią investicijų ir verslo aplinką. Miestas turi privalumų, pritraukti pramonės įmonių kūrimą. Miesto ir rajono teritorijoje yra kelių tinklas, kuris sudaro galimybes mieste įsikūrusioms įmonėms optimizuoti pervežimus, šalia yra magistralinis kelias Utena-Vilnius. Numatoma derinti verslo, socialinės infrastruktūros plėtros ir gyvenimo kokybės gerinimo aspektus, vystyti įvairiapusę miesto plėtrą. Molėtuose siekiant pagerinti verslo aplinką bei pritraukti daugiau investicijų, numatomos dvi finansavimo kryptys – ES ir kitų fondų paramos pritraukimas (įskaitant valstybės paramą), tiesioginių užsienio ir vietinių verslininkų investicijų pritraukimas sudarant jiems palankias verslo sąlygas.

Socialinei aplinkai

Siekiant gerinti ir plėtoti Molėtų miesto gyventojų socialinę aplinką urbanizuotoje dalyje tarp Statybininkų ir Vilniaus gatvių atsisakoma pramonės ir sandėliavimo, o leidžiama įvairesnė esamo miesto pcentrio plėtrai tinkama objektų paskirtis – numatomos komercinių, visuomeninių, gyvenamosios paskirties objektų teritorijos su juos papildančiomis paskirtimis – bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų. Gerinamas didesnis poreikis socialinių paslaugų ir kitų būtinų priemonių, kurios užtikrintų pensinio amžiaus gyventojų socialinių paslaugų kokybę.

Įgyvendinus bendrojo plano sprendinius, Molėtuose būtų sukurta: harmoninga, ir patogi gyventi gamtinė aplinka, palankios sąlygos verslo plėtrai, susisiekimo sistema ir inžinerinė infrastruktūra palanki investicijų pritraukimui, savita ir jauki gamtinė aplinka, pritaikyta miestiečių ir jų svečių poreikiams.

Teritorijos vystymo darnai

Nustatomas gamtinių teritorijų ribos prie Siesarties upelio, Pastovio ir Pastovėlio tvenkinių pakrančių. Gerinamas miesto gyventojų laisvalaikio poreikis, įteisinant vasaros estrados ir gretimas teritorijas naudojamas miesto šventėms rytiniame miesto pakraštyje. Įgyvendinama anksčiau suformuota žaliųjų pleiščių idėja, išskiriant bendro naudojimo teritorijas – parkus įsiskverbiančius nuo miesto pakraščių iki pat Siesarties upelio ir Pastovio bei Pastovėlio tvenkinių. Gerinant socialines sąlygas, keliant būsto ir gyvenamosios aplinkos kokybę, susidarys palankios ekologiškos sąlygos gyventi.

6.5 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su susisiekimo infrastruktūros vystymo plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas

SPAV metu yra vertinamos Molėtų miesto susisiekimo sistemos plėtros sprendinių galimos pasekmės. Vertinami miesto aplinkos komponentai, kuriems gali turėti įtakos susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai:

- miesto ekonominė aplinka (rajono savivaldybės biudžetas, investicijų ir verslo sąlygos, ūkio raidos procesai ir pan.);
- miesto socialinė aplinka (įvairūs socialiniai procesai);
- miesto gamtinė aplinka ir kraštovaizdis (oro, vandens kokybė, ekosistemos, gyvūnų ir augalų rūšys, gamtinės buveinės).

SPAV metu vertinamos susisiekimo sistemos infrastruktūros plėtros sprendinių galimos pasekmės Molėtų miesto ekonominės aplinkos, socialinės aplinkos, gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio aspektais.

Ekonominei aplinkai

Susisiekimo sistemos – visuomeninio transporto, miesto gatvių tinklo, aplinkkelių sistemos atnaujinimas ir modernizavimas, bei plėtra pertvarkomoje pramoninėje zonoje sukurs palankesnę investicinę aplinką, sudarys geresnes prielaidas verslo padėties pokyčiams. Didelės įtakos Molėtų miesto tolimesnei raidai turės šiaurinio miesto aplinkkelio įrengimas, kuris sujungtų krašto kelią su magistraliniu keliu.

Socialinei aplinkai

Molėtų miesto susisiekimo sistemos tobulinimas – automobilių stovėjimo aikštelių įrengimas/ rekonstravimas, viešojo transporto priemonių atnaujinimas ir pritaikymas

žmonėms su specialiaisiais poreikiais, bei dviratininkams įtakos gerėjančią gyventojų gyvenimo kokybę.

Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Susisiekimo sistemos sprendiniais skatinamas bevariklio ir aplinkai draugiško transporto naudojimas, tai turėtų teigiamą poveikį Molėtų miesto gamtinės aplinkos komponentams, numatomos aplinkosauginės priemonės, mažinančios oro užterštumą iš mobilių taršos šaltinių. Dviračių takų apjungimas į bendrą tinklą turėtų ilgalaikį teigiamą poveikį gamtinio karkaso elementams bei kraštovaizdžiui. Plečiant pėsčiųjų ir dviračių takų tinklą būtina atsižvelgti ne tik į turizmo, bet ir į vietos gyventojų susisiekimo poreikius t. y. infrastruktūra turi apjungti tiek svarbiausius turistinius objektus, tiek ir vietiniams gyventojams svarbiausias įstaigas, taip pat sujungti Molėtų miestą su periferinėmis gyvenvietėmis.

Siekama tobulinti ir optimizuoti susisiekimo sistemos planavimo ir valdymo procesus, tai garantuos mažesnę gamtinės aplinkos taršą. Atliekant miesto gatvių tinklo ir aplinkkelių sistemos rekonstravimo darbus, laikinai gali būti vienkartiniai padidintos taršos patekimo į aplinką atvejai.

Numatyti susisiekimo infrastruktūros sprendiniai gamtinio karkaso poveikiui sumažinti, atitinka Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimus.

6.6 Bendrojo plano keitimo sprendinių, susijusių su inžinerinės infrastruktūros vystymo plėtra, ilgalaikių teigiamų ir neigiamų pasekmių įvertinimas

Ekonominei aplinkai

Inžinerinė infrastruktūra yra neatsiejama urbanizuotos teritorijos dalis. Vykdam planingą urbanizuotų teritorijų plėtrą kartu turi būti vystoma ir inžinerinė infrastruktūra, kuri suteikia daugiau materialinių resursų, skatina investicinę aplinką. Savalaikis inžinerinės infrastruktūros atnaujinimas nepareikalaus didelių investicijų ateityje. Molėtų mieste vyks tolygi ekonominės aplinkos plėtra.

Socialinei aplinkai

Svarbu racionaliai plėtoti inžinerinę infrastruktūrą, nes jos išvystymas teigiamai veikia gamtinę aplinką ir žmonių gyvenimo kokybę. Galimas neigiamas socialinis aspektas – neišvengiamas kainų už paslaugas kilimas, kuris gali turėti neigiamą poveikį tik kai kurioms socialinėms grupėms. Norint išvengti šio poveikio reikalingos tam tikros

kompensavimo priemonės minėtoms socialinėms grupėms. Būtinai visuomenės informavimas apie atliekamus atnaujinimo darbus ir kokybiškų paslaugų tiekimas.

Aplinkos orui

Parengiant Molėtų rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos plėtros veiksmų planą, bus nustatytos priemonės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtrai savivaldybės teritorijoje, tai turės ilgalaikį teigiamą poveikį aplinkos oro kokybei ir kartu visuomenės sveikatai. Renovuojant susidėvėjusius šilumos tinklus, bus mažiau vartojama energija, todėl kuro poveikis taip pat bus minimalus.

Požeminiams ir paviršiniams vandenims

Racionali ir planinga vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų renovacija ir plėtra ženkliai pagerins vartotojams tiekiamo vandens kokybę, sumažins vandens nuostolius tinkluose. Ne mažiau kaip 98 proc. miesto nuotekų būtų tvarkoma centralizuotu būdu, kaip to reikalauja Europos sąjungoje galiojanti Miesto nuotekų valymo direktyva.

SPAV ataskaitoje vertinamos galimos pasekmės aplinkai, taip pat aplinkos komponentams, kuriems gali turėti įtakos rengiamo bendrojo plano sprendiniai: kraštovaizdžio struktūrai ir stabilumui; biologinei įvairovei, tame tarpe gyvūnijai ir augalijai; kultūros paveldui; visuomenei ir jos sveikatai; dirvožemiui; vandeniui; orui, klimatui; materialiajam turtui.

Poveikis kitiems aplinkos komponentams yra nepastebimas arba nustatomas detalesnėse planavimo stadijose. Vertinimo skalė:

- + tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės
- tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės
- +/- tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės
- 0 nenumatoma reikšmingų pasekmių
- ? nepakanka informacijos

Vertinamos parengtos Molėtų miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių koncepcijos alternatyvos: I alternatyva (**Piėtros alternatyva**); II variantas (**Status quo**) (išsamesnis alternatyvų aprašymas pateikiamas 8 ataskaitos skyriuje).

6.1 lentelėje pateikiamas vertinimo argumentavimas.

6.1 lentelė. Suvestinis plano įgyvendinimo pasekmių reikšmingumo aplinkai vertinimas

Konceptijos sprendiniai	Alternatyva	Reikšmingo poveikio charakteris	SPAV vertinimo komponentai								Motyvai, pastabos	
			Biologinė įvairovė	Gamtinis karkasas ir kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Visuomenė ir jos sveikata	Vanduo	Dirvožemis	Oras, klimatas	Materialinis turtas		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Optimalus Molėtų miesto struktūros vystymas tarp urbanizuotų ir laisvų erdvių	Plėtros alternatyva	trumpalaikis	0	+	+	+	0	0	0	+	Pasiūlytų dviejų alternatyvų urbanistinės plėtros sprendiniai turi nedidelių skirtumų. Plėtros alternatyva paremta teritorijos planavimo tęstinumo principais ir grindžiama galimai tolygiu visos teritorijos urbanistinių struktūrų vystymu, siekiant sukurti šiuolaikines palankias ekonomines, socialines ir kultūrinės gyvenimo ir darbo sąlygas. Joje bandoma <u>įvertinti pasikeitusią situaciją pramonės teritorijose, sodininkų bendrijų teritorijose, situaciją dėl socialinio būsto, dabartines statybų apimtis ir rūšis, susisiekimo ir inžinerinio teritorijos aprūpinimo klausimus, taip pat didesnis dėmesys skiriamas kraštovaizdžio ir gamtinių intarpų mieste ir jo prieigose formavimui.</u> Bendrojo plano keitimo koncepcijoje išlaikoma urbanizacijos kryptis Ukmergės link, taip pat palei kelią Vilnius-Utena. Vystomi apskrities bendrajame plane išskirti Molėtų miestui ir jo gretimybėms nustatyti funkciniai prioritetai: urbanizacija, intensyvi rekreacija, pramonė. Reguliuojant urbanizacijos procesą yra būtina remtis darnaus vystymosi principais, nedarant žalos aplinkai. Nevaldoma urbanizacija gali turėti	
		vidutinio laikotarpio	0	+	+	+	0	0	0	+		
		ilgalaikis	0	+	+	+	+	+	+	+		+
		sinergetinis	0	+	+	+	+	+	+	+		+
		kaupiamasis	0	+	+	+	+	+	+	+		+

Molėtų miesto bendrojo plano keitimas / Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas

	Status quo	trumpalaikis	0	0	+	+	0	0	0	+/-	neigiamos įtakos ir negrįžtamų pasekmių aplinkai, visų pirma gamtinei ir kultūrinei.
		vidutinio laikotarpio	0	+	+	0	0	0	0	0	Molėtų miesto struktūros vystymo principai remiasi: daugiavenciškumą skatinantis funkcinis ir fizinis neefektyviai naudojamų teritorijų pertvarkymas (konversija); užstatymo struktūrizavimas; nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga; gamtinio karkaso elementų saugojimas; rekreacinių objektų plėtra. Šios sprendinių įgyvendinimo aplinkybės numato ilgalaikes teigiamas pasekmes gamtiniam karkasui ir kraštovaizdžiui, nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimui.
		ilgalaikis	0	+	+	0	0	0	0	0	Kompozicinės struktūros paryškinimui ir suvokimui reikėtų vystyti kuo įvairesnių funkcijų objektus prie centrinių miesto gatvių, užpildyti neužstatytas, neturinčias želdynų, plėtrai skirtas teritorijas sodybinio užstatymo gyvenamaisiais pastatais, pritaikyti gyventojų poilsiui ir rekreacijai Siesarties, Pastovio ir Pastovėlio ežerų pakrantes, padaryti labiau prieinamą gyventojams Luokesų ežerą.
		sinergetinis	0	+	+	0	0	0	0	0	Aptariant pasiūlytas koncepcijos alternatyvas, Status quo atmetama, nes Plėtros alternatyva yra pranašesnė, planuojant tolygų visos teritorijos urbanistinių struktūrų vystymą.
		kaupiamasis	0	+	+	0	0	0	0	0	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pramoninio miesto kvartalo teritorijų konversija	Plėtros alternatyva	trumpalaikis	0	+/-	0	0	0	0	0	0	Molėtų bendrojo plano koncepcijoje pasiūlytos Plėtros alternatyva ir Status quo skiriasi pramoninio kvartalo teritorijos paskirties panaudojimu, jo planuojama konversija.
		vidutinio laikotarpio	0	+	0	+	+	0	+	+	Plėtros alternatyva sudaro geresnes galimybes teigiamiems pokyčiams Molėtų mieste, gyvenamojo fondo plėtrai ir būsto atnaujinimui, atitolina pramonės objektus nuo tankiausiai apgyvendintų miesto teritorijų prie Vilniaus, Ažuolų, Liepų, Saulutės, Melioratorių gatvių.
		ilgalaikis	0	+	0	+	+	0	+	+	Plėtros alternatyva skiriasi nuo Status quo alternatyvos tuo, kad joje leidžiama miesto naujojo centro, kuris yra pradėjęs formuotis prie
		sinergetinis	0	+	0	+	+	0	+	+	

Molėtų miesto bendrojo plano keitimas / Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	Status quo	kaupiamasis	0	+	0	+	+	0	+	+	<p>Vilniaus ir Statybininkų gatvių sankirtos, tąsa rytų kryptimi, pripildant buvusį pramoninį kvartalą (šiuo metu pramonės įmonės bankrutavę ir neveikia, žemės sklypai ir turtas laukia naujų savininkų) komercinių, gyvenamųjų ir kitų miestui reikalingų objektų, atsisakant pramonės šioje teritorijoje. Šia alternatyva numatoma darnus pramoninės teritorijos pakeitimas ir papildymas miestui svarbiais objektais, siekiama gerinti miesto įvaizdį, bei tenkinti visuomenės poreikius.</p> <p>Status quo alternatyva susieta su esamos būklės palaikymu, esamų pramoninių zonų išlaikymu, esamų paskirčių, numatytų ankstesniame bendrajame plane konstatavimu. Ji neatitinka dabartinių kintančių reikalavimų Molėtų mieste, todėl yra nepriimama.</p> <p>Status quo alternatyva atmetama dėl pasikeitusios situacijos, abejotinų ir nepageidautinų pramonės ir sandėliavimo teritorijų atnaujinimo perspektyvų centrinės Molėtų miesto dalies prieigose ir kitų nepalankių aplinkos darnai aspektų. Priimama Plėtros alternatyva numato pramoninės teritorijos naują, antrinį panaudojimą, gerinant miesto struktūrą, patrauklumą bei įvaizdį.</p>	
		trumpalaikis	0	+/-	0	0	0	0	0	0		0
		vidutinio laikotarpio	0	+/-	0	0	0	0	0	0		0
		ilgalaikis	0	0	0	0	0	0	0	0		0
		sinergetinis	0	0	0	0	0	0	0	0		0
		kaupiamasis	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Socialinės, švietimo, sveikatos ir paslaugų infrastruktūros plėtra	Plėtros alternatyva	trumpalaikis	0	0	0	+	0	0	0	0	<p>Abi Molėtų miesto plėtros koncepcijos remiasi šiomis prielaidomis:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nenumatoma gyventojų skaičiaus didėjimo Molėtų mieste; ▪ Numatomas emigracijos problemų sprendimas, vykdant aktyvias socialines – visuomenines programas; ▪ Planuojama kelti mokymo paslaugų kokybę; <p>Molėtų miesto socialinės, švietimo, sveikatos ir paslaugų infrastruktūros plėtros sprendiniai koncepcijos lygmenyje skiriasi pagal abi nagrinėjamas alternatyvas.</p> <p>Pirmoje koncepcijos alternatyvoje (Plėtros alternatyva) dėmesys skiriamas naujų darbo vietų kūrimui mieste, skatinamas gyventojų pajamų augimas, mažinamos neigiamos demografinės tendencijos. Siūloma aktyviai vystyti gamtinių elementų, poilsio ir rekreacijos objektų plėtrą, įgyvendinus bendrojo plano sprendinius numatomas ilgalaikis teigiamas poveikis visuomenei ir jos sveikatai.</p> <p>Plėtros alternatyva numato derinti verslo, socialinės infrastruktūros plėtros ir gyvenimo kokybės gerinimo aspektus, vystyti įvairiapusę</p>	
		vidutinio laikotarpio	0	+	0	+	0	0	0	+		
		ilgalaikis	0	+	0	+	0	0	0	+		
		sinergetinis	0	+	0	+	0	0	0	+		

Molėtų miesto bendrojo plano keitimas / Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas

	Status quo	kaupiamasis	0	+	0	+	0	0	0	0	+	<p>miesto plėtrą. Šioje koncepcijos alternatyvoje bandoma suderinti įvairius plėtrą lemiančius faktorius ir vystyti miesto struktūrą pagal darniosios plėtros principus. Taip būtų užtikrinamas geras būtinausių paslaugų prieinamumas, aukšta gyvenamosios aplinkos kokybė, patogus darbo vietų pasiekiamumas, viešųjų ir poilsio erdvių prieinamumas gyventojams.</p> <p>Numatomas ilgalaikis, sinergetinis teigiamas poveikis kraštovaizdžiui, nustatant gamtinių teritorijų ribas prie Siesarties upelio, Pastovio ir Pastovėlio tvenkinių pakrančių. Planuojama įteisinti vasaros estrados ir gretimas teritorijas naudojamas miesto šventėms rytiniame miesto pakraštyje. Įgyvendinama anksčiau suformuota žaliųjų pleiščių idėja, išskiriant bendro naudojimo teritorijas – parkus įsiskverbiančius nuo miesto pakraščių iki pat Siesarties upelio ir Pastovio bei Pastovėlio tvenkinių.</p> <p>Status quo alternatyvoje siūlomas esamos padėties palaikymas. Plėtros alternatyvoje urbanizuotoje dalyje tarp Statybininkų ir Vilniaus gatvių (šiaurinėje kvartalo dalyje ir lygiagrečiai Statybininkų g., bei Vilniaus g. atkarpoje), atsisakoma pramonės ir sandėliavimo, o leidžiama įvairesnė esamo miesto pcentrio plėtrai tinkama objektų paskirtis – numatomos komercinių, visuomeninių, gyvenamosios paskirties objektų teritorijos su juos papildančiomis paskirtimis – bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų.</p> <p>Status quo alternatyva atmetama, nes nėra daugiafunkciška, nenumato naujų teigiamų pokyčių socialinės, švietimo ir paslaugų infrastruktūrai. Plėtros alternatyva priimama kaip pagrindinė Molėtų miesto bendrojo plano alternatyva, nes planuojamas naujų darbo vietų kūrimas mieste, skatinamas gyventojų pajamų augimas, mažinamos neigiamos demografinės tendencijos.</p>
		trumpalaikis	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+	
		vidutinio laikotarpio	0	0	0	+/-	0	0	0	0	0	
		ilgalaikis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		sinergetinis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		kaupiamasis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Žaliųjų plotų ir rekreacinių teritorijų sistemos vystymas	Plėtros alternatyva	trumpalaikis	0	+	0	+	0	0	0	0	+/-	<p>Gamtinė Molėtų miesto planuojama teritorijos dalis, sudaro apie 1/3 visos teritorijos, todėl yra itin svarbi palaikant jos ekologinį stabilumą, ir tuo pačiu kaip rekreacinį patrauklumą palaikantis ir didinantis faktorius.</p> <p>Bendrojo plano keitimu numatomas visų pirma gamtinių resursų išnaudojimas, jų pritaikymas žmogaus poilsiui, rekreacijai, bei apsaugojimas nuo galimo žalingo poveikio, kai tokiose teritorijose nebūna įrengtas gerbūvis, takai ir būtina inžinerinė infrastruktūra. Tai lems teigiamas ilgalaikes pasekmes gamtinio kraštovaizdžio savitumui</p>
		vidutinio laikotarpio	+	+	0	+	0	+	0	0	+	
		ilgalaikis	+	+	+	+	0	+	0	0	+	

Molėtų miesto bendrojo plano keitimas / Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		sinergetinis	+	+	+	+	0	+	0	+	išsaugoti ir plėtoti. Sudaromos geresnės sąlygos gyventojams, pritaikant poilsiui ir rekreacijai Siesarties, Pastovio ir Pastovėlio ežerų pakrantes, siūloma pritaikyti labiau prieinamą Luokesų ežerą.	
		kaupiamasis	+	+	+	+	0	+	0	+		
	Status quo	trumpalaikis	0	+	0	+	0	0	0	0	+/-	Konceptijos sprendiniais siūloma paryškinti, suteikti svarbesnę reikšmę gamtinėms teritorijoms, jas pratęsti mieste ir reglamentuoti: <ul style="list-style-type: none"> ▪ išsaugoti vertingus gamtinius kompleksus bei objektus; ▪ išlaikyti miesto kontekste išskirtinio Siesarties slėnio gamtinės ekosistemos stabilumą apsaugant nuo intensyvios antropogenizacijos; ▪ atkurti pažeistus gamtinio kraštovaizdžio kompleksus bei objektus. Numatomos komercinių, visuomeninių, gyvenamosios paskirties objektų teritorijos su juos papildančiomis paskirtimis – bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų ir kt. Žaliųjų plotų ir želdynų plėtojimo kryptys abiejose alternatyvose yra identiškos, siekiama plėtoti gamtinį karkasą ir kraštovaizdį, reglamentuoti jo apsaugą. Planuojamos teritorijos ribose nėra saugomų teritorijų ir Natura2000 ekologinio tinklo vertybių, nebus neigiamo poveikio šioms teritorijoms.
		vidutinio laikotarpio	+	+	0	+	0	+	0	0	+	
		ilgalaikis	+	+	+	+	0	+	0	0	+	
		sinergetinis	+	+	+	+	0	+	0	0	+	
kaupiamasis	+	+	+	+	0	+	0	0	+			
Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų saugojimo kryptys ir prioritetai	Plėtros alternatyva	trumpalaikis	0	+	+	0	0	0	0	0	+	Molėtų miesto bendrojo plano keitimo kultūros paveldo dalies koncepcija nustato šioje teritorijoje esančių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų teritorinės apsaugos prioritetus ir principus 20 metų laikotarpiui. Kultūros, komercijos, trumpalaikės rekreacijos, administravimo, gyvenamoji paskirtys yra plėtotinos kaip būdingos ir būtinos Molėtų miesto istoriniam centrui. Stiprinant šios teritorijos daugiav funkciškumą didės jos patrauklumas, bus sudaromos prielaidos šiuolaikinėms reikmėms pritaikyti ir naudoti senuosius pastatus, gaivinti jų istorinę memorialinę vertę. Planuojami plėtoti dviračių ir pėsčiųjų takai ir inžinerinė infrastruktūra gerins kultūros paveldo objektų pasiekiamumą,
		vidutinio laikotarpio	0	+	+	0	0	0	0	0	+	
		ilgalaikis	0	+	+	0	0	0	0	0	+	
		sinergetinis	0	+	+	0	0	0	0	0	+	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		kaupiamasis	0	+	+	0	0	0	0	0	+	jų lankymo sąlygas.
	Status quo	trumpalaikis	0	+	+	0	0	0	0	0	+/-	<p>Pasirenkama Plėtros alternatyva „<i>Gamtinių teritorijų potencialo išryškinimas ir naujojo centro konversija</i>“ yra palankesnė Molėtų miesto kultūros paveldo apsaugai, bus sudaromos prielaidos labiau išryškinti urbanistinį architektūrinį savitumą, saugoti unikalią ašinę erdvių sąrangą, smulkia erdvių ir tūrių sąskaidą, Šv. ap. Petro ir Povilo bažnyčios kaip pagrindinės istorinės architektūrinės dominantės vaidmenį. I koncepcijos alternatyva (Plėtros alternatyva) išryškintų ir stiprintų Molėtų miesto istorinės dalies centrinę padėtį, padėtų harmonizuoti miesto erdvinę kompoziciją.</p> <p>Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos stebėseną (monitoringas) turi būti vykdoma pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo stebėsenos taisyklės (<i>Žin., 2005, Nr.86-3242, galiojanti suvestinė redakcija 2014-11-11</i>). Stebėsenos rezultatai turi būti naudojami rengiant kitus miesto teritorijos planavimo ir kultūros paveldo tvarkybos dokumentus.</p>
		vidutinio laikotarpio	0	0	+	0	0	0	0	0	0	
		ilgalaikis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		sinergetinis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		kaupiamasis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Gamtinio karkaso lokalizavimas	Plėtros alternatyva	trumpalaikis	+	+	0	0	0	0	0	0	+/-	<p>Koncepcijoje pateikta ekologinio kompensavimo sistema yra neatsiejama paties miesto, visos savivaldybės teritorijos aplinkosauginės sistemos dalis. Šių teritorijų tinklas, atskirose miesto dalyse atkūrus pažeistą, ar sumažėjusį potencialą, turėtų pilnai užtikrinti miesto teritorijos kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp priemiestyje esančių natūralių teritorijų, bei sudaryti prielaidas formuoti sveiką ir biologiniu požiūriu gyvybingą aplinką, išsaugoti natūralų kraštovaizdį, bei gamtinius rekreacinius išteklius.</p> <p>Koncepcijos stadijoje formuojamas Molėtų miesto gamtinis karkasas yra ypač svarbi teritorinė daugiafunkcinė sistema, užtikrinanti bendrą miesto urbanizuotų teritorijų ekologinį stabilumą, gyvybingumą, migracinių (medžiaginių, energetinių) ryšių su greta esančia gamtine aplinka nepertraukiamumą. Abi alternatyvos: Plėtros alternatyva ir Status quo vienodus prioritetus skiria gamtinio karkaso lokalizavimui. Tačiau pirmąją alternatyva siekiamas gamtinių teritorijų potencialo išryškinimas, šiuo aspektu pasirenkama plėtros alternatyva.</p> <p>Planuojamos teritorijos ribose nėra saugomų teritorijų ir Natura2000 ekologinio tinklo vertybių, nebus neigiamo poveikio šioms teritorijoms.</p>
		vidutinio laikotarpio	+	+	0	+	0	0	0	0	+	
		ilgalaikis	+	+	0	+	0	0	0	0	+	
		sinergetinis	+	+	0	+	0	0	0	0	+	
		kaupiamasis	+	+	0	+	0	0	0	0	+	
	Status quo	trumpalaikis	+	+	0	0	0	0	0	0	+/-	
		vidutinio laikotarpio	+	+	0	+	0	0	0	0	+	
		ilgalaikis	+	+	0	+	0	0	0	0	+	
		sinergetinis	+	+	0	+	0	0	0	0	+	
		kaupiamasis	+	+	0	+	0	0	0	0	+	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Gatvių tinklo priežiūra, tobulinimas ir saugaus eismo užtikrinimas	<i>Plėtos alternatyva</i>	trumpalaikis	0	+	0	+	+	+	+	+	<p>Molėtų miesto susisiekimo sistemos plėtos sprendiniai – bevariklio ir aplinkai draugiško transporto vystymas, visuomeninio transporto bei gatvių tinklo atnaujinimas skatins teigiamas pasekmes aplinkai, mažės oro tarša iš mobilių transporto priemonių, organinio kuro vartojimas.</p> <p>Formuojant ir tobulinant susisiekimo sistemą atsižvelgiama į darnaus judumo politikos principus, tai teigiamai paveiks gamtinės aplinkos komponentus: orą, klimato kaitą, dirvožemį.</p> <p>Bendrojo plano sprendiniais numatoma rekonstruoti prastos būklės pėsčiųjų ir dviračių takus, atnaujinti esamą susisiekimo infrastruktūrą. Tai skatins visuomenę rinktis ekologišką transportą, tuo pačiu Molėtų mieste mažės oro taršos bei triukšmo lygis.</p> <p>Pagal Molėtų rajono savivaldybės 2018-2024 m. strateginį plėtos planą, numatytos trys elektromobilių įkrovimo aikštelės, taip būtų skatinamas aplinkai draugiškesnių motorinių transporto priemonių (elektromobilių, hibridinių automobilių ir pan.) naudojimas.</p> <p>Visuomeninio transporto priemonių atnaujinimas ir sistemos optimizavimas leis pritraukti daugiau keleivių, numatomas ilgalaikis teigiamas poveikis visuomenei.</p> <p>Siekiant reguliuoti automobilizacijos lygį, numatoma apriboti automobilių statymą, ribojant statymo laiką arba apmokestinant stovėjimo laiką, labiausiai užimtose viešose automobilių stovėjimo aikštelėse šalia svarbiausių miesto objektų.</p> <p>Gerinant automobilių statymo galimybes bendrojo plano sprendiniais numatoma: visose automobilių stovėjimo aikštelėse įrengti vietas neįgaliesiems; Rekonstruoti / įrengti automobilių stovėjimo aikšteles daugiabučių namų teritorijose.</p> <p>Svarbu atlikti miesto gatvių inventorizaciją nustatant gatvių būklę ir parametrus, siekiant išsiaiškinti gatvių tinklo atnaujinimo ir plėtos kryptis. Tobulinti Molėtų miesto aplinkkelių sistemą: nutiesti šiaurinį miesto aplinkkelį, kuris buvo numatytas šiuo planu keičiamame Molėtų miesto bendrajame plane bei Molėtų rajono bendrajame plane. Šiaurinis aplinkkelis turėtų sujungti krašto kelią Nr. 119 su magistraliniu keliu A14.</p>
		vidutinio laikotarpio	+	+	0	+	+	+	+	+	
		ilgalaikis	+	0	0	+	+	+	+	+	
		sinergetinis	+	0	0	+	+	+	+	+	
		kaupiamasis	+	0	0	+	+	+	+	+	
	<i>Status quo</i>	trumpalaikis	0	+/-	0	+	+/-	+	+/-	+/-	
		vidutinio laikotarpio	+	+	0	0	+	+	+	0	
		ilgalaikis	+	0	0	0	+	+	+	0	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		sinergetinis	+	0	0	0	+	+	+	0	<p>Status quo alternatyva sietina su esamos būklės palaikymu, Plėtros alternatyva yra daugiafunkcinė, numato nenaudojamų teritorijų konversiją. Buvusioje pramoninio kvartalo teritorijoje formuojami Miesto darniai plėtrai būtini objektai: komerciniai, gyvenamosios paskirties. Tai pareikalaus atnaujinti ir plėtoti kelių ir gatvių tinklą, skatins teigiamas pasekmes materialiam turtui, atnaujinta susisiekimo infrastruktūra pritrauks investicijų. Gyvenamojo fondo didėjimas bei kartu susisiekimo infrastruktūros tobulinimas suteiks ilgalaikių teigiamų pasekmių visuomenei.</p>	
		kaupiamasis	+	0	0	0	+	+	+	0		
Inžinerinės infrastruktūros tinklo darni plėtra	Plėtros alternatyva	trumpalaikis	0	0	0	+	0	0	0	+	<p>Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies conceptualūs sprendiniai parengti remiantis esamos inžinerinės infrastruktūros būklės analize, galiojančių teritorijų planavimo ir strateginių dokumentų sprendiniais.</p> <p>Bendrojo plano keitimu numatoma vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūros renovacija ir plėtra. Tai turės ilgalaikių bei kaupiamųjų teigiamų pasekmių gamtinei aplinkai ir žmonių gyvenimo kokybei. Ilgalaikės teigiamos pasekmės gali būti sietinos su atnaujinimo/rekonstravimo darbais, investicijų pritraukimu. Konceptijos sprendiniais planuojama Molėtų paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymo infrastruktūros specialiojo plano atnaujinimas.</p>	
		vidutinio laikotarpio	0	+	0	+	+	+	+	+		
		ilgalaikis	0	+	0	+	+	+	+	+		+
		sinergetinis	0	+	0	+	+	+	+	+		+
		kaupiamasis	0	+	0	+	+	+	+	+		+
	Status quo	trumpalaikis	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	<p>Šilumos tiekimo infrastruktūros sprendiniais perspektyvoje siūloma parengti Molėtų rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos plėtros veiksmų planą, kurio tikslas nustatyti priemones atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatytiems nacionaliniams planiniams rodikliams pasiekti bei paskatinti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtrą savivaldybės teritorijoje. Įgyvendinant šiuos sprendinius, sumažėtų iškastinio kuro sunaudojimas, tai paskatintų gamtinės aplinkos gerėjimo sąlygas.</p> <p>Plėtros alternatyvoje, konvertuojant miesto teritoriją, bus įrengiama inžinerinės infrastruktūros tinklas atsižvelgiant į darnaus vystymo principus.</p> <p>Status quo alternatyva atmetama, nes išlaikoma pramoninė zona, nekeičiama teritorijų paskirtis, neskatinama inžinerinio tinklo plėtra ar atnaujinimas.</p>
		vidutinio laikotarpio	0	+	0	0	+	+	+	+	+	
		ilgalaikis	0	+	0	0	+	+	+	+	+	
		sinergetinis	0	+	0	0	+	+	+	+	+	
		kaupiamasis	0	+	0	+	+	+	+	+	+	

7. PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI

Siekiant išvengti galimų neigiamų pasekmių aplinkai, reikia taikyti tam tikrai plėtros rūšiai tinkančias priemones:

- išlaikyti gamtinės ekosistemos stabilumą – kuris didesne dalimi priklauso nuo aplinkos kokybės. Rimčiausia miesto teritorijoje konstatuojama aplinkosauginė problema, kuri pastaruoju metu vis dar aktuali, yra intensyvėjantis Siesarties slėnio užstatymas, sąlygojantis mažesnę paviršinio vandens saugą. Molėtų mieste veikia pakankamai efektyvūs vandens valymo įrenginiai, todėl didžiausią dėmesį būtina skirti iš kritulių susidarančių nuotekų (lietaus nuotekų) racionaliam panaudojimui, lokalizavimui jo susiformavimo vietoje, arba valymui įrenginiuose.
- sumažinti oro taršą iš mobilių taršos šaltinių – Aplinkos oro higieninės būklės pagerinimo tikslu, intensyvaus transporto srautų judėjimo koridoriuose esančiuose greta urbanizuotų arba analizuojamų teritorijų formuoti apsauginės paskirties želdynus, taip pat kaip ir esamų bei planuojamų komunalinės (infrastruktūros) paskirties objektų sanitarinės apsaugos zonose.
- užtikrinti esamų gamtinių-rekreacinių išteklių – santykinai natūralaus ir raiškaus kraštovaizdžio zonų išsaugojimą, apsaugą nuo vizualinės taršos bei racionalų jų naudojimą. Numatyti gamtinių – rekreacinių išteklių kiekio, jų prieinamumo, reprezentavimo ir infrastruktūros kokybės didinimo būdus, priemones bei išskirti tam tinkamas potencialias teritorijas. Nustatyti gamtinės rekreacinės aplinkos ypatumus ir potencialų atsparumą atitinkantį ekstensyvų ar intensyvų naudojimą, rekreacinės infrastruktūros plėtojimą.
- užtikrinti požeminio, tame tarpe gruntinio, gėlo vandens išteklių apsaugą – veiksmai orientuojami į vandens išteklių kiekybės ir kokybės kitimo kontrolę, teršimo minimizavimą esamos ir numatomos individualios gyvenamosios statybos masyvuose, ypatingą dėmesį skiriant reikalavimų, numatytų individualių namų ir kitos paskirties sklypų užstatymo intensyvumo mažinimo gamtinio karkaso, ir kraštovaizdžio požiūriu vaizdingose teritorijose, bei natūralios (eko kompensaciniu požiūriu efektyvios) žemės paviršiaus dangos dalies didinimo strategijos laikymosi;
- išvengti išlikusio natūralaus hidrografinio tinklo struktūros keitimo – saugoti išlikusius natūralius upių krantus nuo antropogeninio poveikio (užstatymo ir kitos taršios ar hidrosistemos atsparumą taršai mažinančios veiklos). Išsaugoti miesto teritorijoje esančius statokus ir stačius šlaitus. Užtikrinti (gamtinių požymių sąlygotą) per miesto

teritoriją pratekančių vandentėkmių ir stovinčių vandens telkinių pakrančių apsauginių priemonių pilnavertį funkcionavimą. Aplinkosaugos požiūriu vertinti visus vandens telkinių pakrančių antropogeninio įsavinimo intensyvinimo atvejus;

Rengiant ir įgyvendinant Molėtų miesto bendrojo plano keitimo socialinės, ekonominės ir demografinės aplinkos sprendiniuose numatytus veiksmus būtina atsižvelgti į gamtinių elementų, poilsio ir rekreacijos objektų vystymo nuostatas.

Siekiant išvengti galimų neigiamų pasekmių aplinkai, reikalinga:

- teritorinę veiklą vystyti remiantis bendrojo plano koncepcijoje įvardintais teritorijos naudojimo funkciniais prioritetais;
- įgyvendinant Molėtų miesto bendrojo plano sprendinius vadovautis aprobuota koncepcija ir nekeisti joje numatytų teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų;
- rengiant teritorijos specialiuosius ir detaliuosius planus vadovautis bendrojo plano koncepcijos, tiesiogiai ir netiesiogiai su aplinkos kokybe bei jos apsauga susijusiais sprendiniais;
- skatinti ekologinį švietimą ir didinti miesto gyventojų ekologinį sąmoningumą;
- supažindinti institucijas ir suinteresuotą visuomenę su bendrojo plano sprendiniais.

Įvertinus Molėtų miesto sprendinių reikšmingą poveikį aplinkai, atskiriems aplinkos komponentams, galima teigti, kad siūlomi susisiekimo sistemos sprendiniai yra reikšmingi aplinkosauginiu požiūriu ir jų įgyvendinimas lems daugiau teigiamų negu neigiamų pasekmių miesto aplinkai.

Molėtų miesto bendrojo plano keitimo susisiekimo sistemos sprendinių įgyvendinimo pasekmes galima sumažinti arba jų išvengti, taikant naujus ir nekenksmingus aplinkai gatvių statybos būdus ir technologijas, griežtai laikantis Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų aplinkosauginių reikalavimų ir procesų.

Atlikus Molėtų miesto bendrojo plano keitimo inžinerinės infrastruktūros sprendinių poveikio aplinkai vertinimą, tikėtina, kad bendrojo plano inžinerinių tinklų dalies sprendiniai aplinkai turės teigiamą poveikį ir sumažins galimą neigiamą urbanistinės plėtros poveikį. Neigiamas reikšmingas bendrojo plano keitime numatytos inžinerinių tinklų infrastruktūros plėtros poveikis galimas tuo atveju, jei bendrojo plano sprendiniai bus įgyvendinami pažeidžiant teisės aktų reikalavimus žemesnio lygmens planavimo ar statinių projektavimo metu. Todėl įgyvendinant bendrojo plano keitimo sprendinius būtina užtikrinti, kad būtų laikomasi Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų su aplinkosauga susijusių

reikalavimų ir procedūrų – sanitarinių apsaugos zonų nustatymo reikalavimų ir tvarkymo režimų, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūrų, specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, stebėsenos (monitoringo) taisyklių ir pan.

8. PASIRINKTŲ ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS

Molėtų miesto bendrojo plano keitimo koncepcija rengiama vadovaujantis planavimo darbų programa, planavimo sąlygomis, Teritorijų planavimo įstatymu, Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, Teritorijų planavimo normomis bei kitais teritorijų planavimo dokumentų rengimą reglamentuojančiais teisės aktais. Koncepcija formuojama atsižvelgiant į Molėtų miesto bendrojo plano keitimo esamos būklės įvertinimo išvadas – 2018 m. rugsėjo 5 d. raštas Nr. B22-1601 „Dėl pritarimo Molėtų miesto bendrojo plano keitimo esamos būklės įvertinimui ir esamos būklės įvertinimo stadijos užbaigimo“.

Šiuo metu esantis Molėtų miesto bendrojo plano reglamentavimas neatitinka dabartinių reikalavimų ir turi būti tikslinamas vadovaujantis galiojančiomis Teritorijų planavimo normomis ir kitais teisės aktais.

Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje, atsižvelgiant į planuojamą teritoriją ir jai taikomas strateginio planavimo dokumentų nuostatas, nustatomos planuojamos teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo kryptys, naudojimo ir apsaugos principai.

Siekiant sukurti racionaliausią, labiausiai pagrįstą Molėtų miesto vystymo modelį, yra nagrinėjama bendrojo plano **Plėtros alternatyva** lyginant ją su **Status quo alternatyva** – esamo (keičiamo) bendrojo plano numatyta plėtros vizija.

Miesto plėtra yra nuolat besikeičiantis procesas ir Molėtų mieste įvyko nemažai pokyčių nenumatytų anksčiau parengtame bendrajame plane. Plėtros alternatyva paremta teritorijos planavimo tęstinumo principais ir grindžiama galimai tolygiu visos teritorijos urbanistinių struktūrų vystymu, siekiant sukurti šiuolaikines palankias ekonomines, socialines ir kultūrinės gyvenimo ir darbo sąlygas. Joje bandoma įvertinti pasikeitusią situaciją pramonės teritorijose, sodininkų bendrijų teritorijose, situaciją dėl socialinio būsto, dabartines statybų apimtis ir rūšis, susisiekimo ir inžinerinio teritorijos aprūpinimo klausimus, taip pat didesnis dėmesys skiriamas kraštovaizdžio ir gamtinių intarpų mieste ir jo prieigose formavimui.

Molėtų miestas pasižymi įvairia ir vertinga gamtine aplinka – išraiškingu reljefu, per miesto centrą tekančių Siesarties upeliu, tvenkiniais, greta miesto esančiais ežerais, miškais, kurie įsilieja į miestą ir pereina į miesto parkus bei rekreacines teritorijas. Bendrojo plano

keitimu numatomas visų pirma gamtinių resursų išnaudojimas, jų pritaikymas žmogaus poilsiui, rekreacijai, bei apsaugojimas nuo galimo žalingo poveikio, kai tokiose teritorijose nebūna įrengtas gerbūvis, takai ir būtina inžinerinė infrastruktūra.

Koncepcijos sprendiniais siūloma paryškinti, suteikti svarbesnę reikšmę gamtinėms teritorijoms, jas pratęsti į miesto teritoriją ir reglamentuoti jų tvarkymą bei priežiūrą.

Status quo alternatyva susieta su esamos būklės palaikymu, esamų pramoninių zonų išlaikymu, esamų žemės naudojimo paskirčių, numatytų ankstesniame bendrajame plane išlaikymu.

Plėtros alternatyva skiriasi nuo **Status quo alternatyvos** tuo, kad joje leidžiama miesto naujojo centro, kuris yra pradėjęs formuotis prie Vilniaus ir Statybininkų gatvių sankirtos, tąsa rytų kryptimi, papildant buvusį pramoninį kvartalą (šiuo metu pramonės įmonės bankrutavusios ir neveikia, žemės sklypai ir turtas laukia naujų savininkų) komercinių, gyvenamųjų ir kitų miestui reikalingų objektų, atsisakant pramonės šioje teritorijoje. Pagrindinė Molėtų miesto plėtros alternatyva turi ir kitų smulkesnių skirtumų, kurie pateikiami prie alternatyvų aprašymų.

*I alternatyva **Plėtros alternatyva** „Gamtinių teritorijų potencialo išryškinimas ir naujojo centro konversija“*

Siūloma aiškiai nustatyti gamtinių teritorijų prie Siesarties upelio, Pastovio ir Pastovėlio tvenkinių pakrančių, taip pat vasaros estrados ir gretimų teritorijų rytiniame miesto pakraštyje naudojimą. Dalį rekreacinių miškų siūloma versti atskiraisiais želdynais, pritaikyti gyventojų poilsiui – įrengiant takus, aikšteles ir kitą reikalingą infrastruktūrą. Tęsiama bendrajame plane anksčiau suformuota „žaliųjų pleištu“ idėja, išskiriant bendro naudojimo teritorijas – parkus įsiskverbiančius nuo miesto pakraščių iki pat Siesarties upelio ir Pastovio bei Pastovėlio tvenkinių.

Urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijos dalyse, vadovaujantis Teritorijų planavimo normomis, kiekvienai teritorijos funkcinėi zonai sprendinių konkretizavimo stadijoje bus nustatomi žemės naudojimo būdai. Plėtojama esamo centro ir dviejų pcentrių – prie Inturkės gatvės ir prie Statybininkų gatvės kompozicija, duodant dar daugiau laisvės pokyčiams centrų teritorijose, kur galima konversija į įvairias paskirtis – komercinę, visuomeninę, gyvenamąją, bendro naudojimo, atskirųjų želdynų ir kitas. Teritorijoje tarp Statybininkų ir Vilniaus gatvių atsisakoma pramonės ir sandėliavimo zonos (šiaurinėje kvartalo dalyje taip pat palei Statybininkų g.), o leidžiama įvairesnė ir labiau esamo miesto pcentrio (rajono centro zona) plėtrai tinkama objektų paskirtis – numatomos komercinių,

visuomeninių, gyvenamosios paskirties objektų teritorijos su juos papildančiomis paskirtimis – bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų ir kt. Rajono centro zona taip pat siūloma palei Vilniaus g. iki pat sankryžos su Aplinkelio g.

Šioje koncepcijos alternatyvoje siūloma visų sodo bendrijų (tarp S. Dariaus ir S. Girėno ir Žaliosios gatvių bei šalia Aplinkelio gatvės pietinėje miesto dalyje esančių) konversiją į gyvenamąją teritoriją.

Vakarinėje miesto dalyje prie Statybininkų gatvės (teritorija ribojasi su Molėtų BP keitimu nagrinėjamos teritorijos riba, bendro naudojimo erdvių, želdynų zona) numatoma pramoninė zona, atsižvelgiant į esamus žemės naudojimo būdus šioje teritorijoje.

Teritoriją šalia dabartinės Molėtų miesto autobusų stoties (abipus Vilniaus g.) siūloma priskirti rajono centro zonai, kuriant čia naują paslaugų centrą.

*II alternatyva **Status quo** „Molėtų miesto bendrojo plano sprendiniai“*

Paliekami visi iki šiol galiojančio bendrojo plano sprendiniai. Sprendiniai orientuoti į esamos būklės palaikymą, esamų pramoninių zonų išlaikymą. Esamas reglamentavimas neatitinka šių dienų teisinės bazės, stokoja daugiafunkciškumo.

Plėtros alternatyva sudaro geresnes galimybes teigiamiems pokyčiams Molėtų mieste, gyvenamojo fondo plėtrai ir būsto atnaujinimui, atitolina pramonės objektus nuo tankiausiai apgyvendintų miesto teritorijų prie Vilniaus, Ažuolų, Liepų, Saulutės, Melioratorių gatvių.

Status quo alternatyva atmetama dėl pasikeitusios situacijos, abejotinų ir nepageidautinų pramonės ir sandėliavimo teritorijų atnaujinimo perspektyvų centrinės Molėtų miesto dalies prieigose ir kitų nepalankių aplinkos darnai aspektų.

9. VERTINIMO SUNKUMAI

Molėtų miesto bendrojo plano keitimo sprendinių strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV) atliekamas remiantis statistine medžiaga apibūdinančią įvairius socialinius, ekonominius veiksnius ir atsižvelgiant į teisės aktų, reglamentuojančių kultūros paveldo apsaugą ir naudojimą bei aplinkos apsaugą, nuostatas, analizuojant ankstesnių teritorijų planavimo bei kitus su plano rengimu susijusius dokumentus.

Rengiant Molėtų miesto bendrojo plano keitimo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą, nebuvo susidurta su didele ir svarbia informacijos stoka, kuri galėtų turėti reikšmingos įtakos SPAV ataskaitoje pateikiamai analizei.

Pagrindinė vertinimo problema yra susijusi su aiškių metodikų, tam tikriems aspektams vertinti, trūkumu. Kai kurie reiškiniai, kurių aspektu buvo atliekamas vertinimas, yra labai kompleksiški, kintantys laiko atžvilgiu, priklausantys nuo daugelio netiesioginių poveikių. Dėl šių priežasčių jų pasekmes yra sunku tiksliai įvertinti net ir taikant modernias geoinformacines sistemas, dėl skirtingų poveikių matavimo rodiklių dimensijų. Konkrečius poveikius atskirose miesto teritorijose lemia (arba lems) konkrečios vykdomos ūkinės veiklos bei jų mastas, kurių įvertinimas nėra strateginio pasekmių aplinkai vertinimo objektas.

Bendrojo plano keitimo sprendinių poveikio aplinkai vertinimas atliktas remiantis Nekilnojamojo kultūros paveldo registro duomenimis, nacionaliniais ir Lietuvos priimtais tarptautiniais kultūros paveldo apsaugos teisės aktais. Lietuvos teritorijos bendruoju planu, kultūros paveldo objektų tyrimais.

10. NUMATYTŲ TAIKYTI STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONIŲ APRAŠYMAS

Molėtų miesto bendrojo plano keitimo urbanistinių sprendinių stebėsenai numatomos priemonės:

- Išduotų statybos leidimų skaičius, statinių paskirtys, bendrasis plotas (vnt., aprašymas, m²);
- Prašymų keisti žemės naudojimo paskirtį, būdą ar pobūdį skaičius ir teritorijos plotas (vnt., ha);
- Parengtų vietinio lygmens teritorijų planavimo dokumentų skaičius ir teritorijos plotas (vnt., ha).

Teritorijos, kurios gali būti reikšmingai paveiktos įgyvendinus ar neįgyvendinus bendrojo plano keitimo koncepcijos sprendinius, turi būti stebimos remiantis Valstybine aplinkos monitoringo 2011-2017 metų programa, patvirtinta 2011-03-02 LR Vyriausybės nutarimu Nr. 315. Poreikis vykdyti monitoringą, ir tuo atveju, jei jis vykdomas, jo apimtis turi būti numatyta atitinkamuose dokumentuose.

Koncepcijos sprendinių įgyvendinimo įtakos aplinkos kokybei stebėjimą turėtų organizuoti ir vykdyti vietos aplinkos apsaugos agentūra (AAA). Pagrindinis dėmesys vykdant monitoringą turėtų būti kreipiamas į dirvožemio, požeminio bei paviršinio vandens, ir dalinai į oro kokybinius pokyčius. Taip pat turėtų būti vykdomas ir kraštovaizdžio struktūros bei vizualinės kokybės monitoringas, užtikrinama, jog sprendinių įgyvendinimo metu nenukentės kultūros paveldas.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos stebėseną (monitoringą) turi būti vykdoma pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo stebėsenos taisyklės (Žin., 2005, Nr.86-3242, galiojanti suvestinė redakcija 2014-11-11). Stebėsenos rezultatai turi būti naudojami rengiant kitus miesto teritorijos planavimo ir kultūros paveldo tvarkybos dokumentus. Stebėseną (monitoringą) turi būti vykdoma periodiškai ir pagal reikalavimus, nustatytus atsižvelgiant į objektų tipologijos ypatumus, fizinę būklę, teisinę priklausomybę. Stebėsenos rezultatai: stebėjimo ir fiksavimo duomenys, vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių poveikių vertinimas, apibendrinimas ir prognozavimas, turi būti teikiami už Molėtų miesto kultūros paveldo vertybių apsaugą ir teritorijų planavimą atsakingoms institucijoms.

Molėtų miesto bendrojo plano keitimo koncepcinių inžinerinės infrastruktūros sprendinių įgyvendinimo pasekmių aplinkai monitoringo rodikliai:

- Vandens sunaudojimas, tūkst. m³/m;
- Nuotekų (bendras ir išvalytų iki normatyvų) išleidimas į aplinką, tūkst. m³/m;
- Nuotekų tvarkymo sistemomis besinaudojančių abonentų (gyventojų) dalis, %;
- Gyventojų, besinaudojančių centralizuotomis geriamojo vandens sistemomis, dalis, %;
- Paviršinio vandens monitoringo stočių, kuriose vandens kokybė atitinka gerą vandens būklę, dalis nuo bendro matavimo vietų skaičiaus pagal BDS7 ir bendrąjį azotą (Nb), %;
- Geros ekologinės būklės vandens telkinių skaičiaus pokytis, vnt.;
- Teršalų išmetimų į aplinkos orą iš stacionarių šaltinių, pokytis t/m;
- Buities ir komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas, t/m.

Atliekant inžinerinės infrastruktūros sprendimų įgyvendinimo monitoringą, turi būti skatinamas duomenų apie besikeičiančią būklę rinkimas ir kaupimas, nes tai padėtų ateityje išvengti duomenų trūkumo problemos.

11. SANTRAUKA

Molėtų miesto bendrojo plano keitimas pradėtas rengti nuo 2017 m. Bendrojo plano keitimo rengimo pagrindas yra Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 30 d. sprendimas Nr. B1-210 „Dėl Molėtų miesto bendrojo plano keitimo ir planavimo tikslų patvirtinimo“.

Prieš rengiamą bendrojo plano pakeitimą 2008 metais patvirtinto Molėtų bendrojo plano rengimo metu miesto administracinės ribos apėmė 378 ha teritoriją, šiuo metu patvirtinta

Molėtų miesto riba apima 496,01 ha teritoriją ir tai yra daugiau nei ketvirtadaliu didesnė teritorija.

Galiojantis Molėtų miesto bendrasis planas neatitinka šiuo metu galiojančio reglamentavimo. Rengimo metu bus atsižvelgta į aukštesnio lygmens planavimo dokumentus, integruojami ir (ar) perkeliama parengtų žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, tikslinami ir (ar) keičiami esami miesto bendrojo plano sprendiniai.

Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, nebūtų teritorijos dalyje, nepatenkančioje į Molėtų miesto administracinės ribas detalizuojama teritorijų paskirtis, mieste planuojama komercinių ir visuomeninių objektų, rekreacinių ir bendro naudojimo teritorijų plėtra, mieste didžiąją dalį užimančių mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos teritorijų tolimesnė plėtra, planuojama daugiau bendrojo naudojimo teritorijų – miesto želdynų, teritorijų, skirtų paplūdimiams, stovyklavietėms, apžvalgos aikštelėms, turistinėms ir sporto trasoms ir kitiems objektams, kurie reikalingi gyventojų trumpalaikiam poilsiui organizuoti;

Siekiant sukurti racionaliausią, labiausiai pagrįstą Molėtų miesto vystymo modelį, yra nagrinėjama bendrojo plano Plėtros alternatyva lyginant ją su Status quo alternatyva – esamo (keičiamo) bendrojo plano numatyta plėtros vizija. Miesto plėtra yra nuolat besikeičiantis procesas ir Molėtų mieste įvyko nemažai pokyčių nenumatytų anksčiau parengtame bendrajame plane. Plėtros alternatyva paremta teritorijos planavimo tęstinumo principais ir grindžiama galimai tolygiu visos teritorijos urbanistinių struktūrų vystymu, siekiant sukurti šiuolaikines palankias ekonomines, socialines ir kultūrinės gyvenimo ir darbo sąlygas. Joje bandoma įvertinti pasikeitusią situaciją pramonės teritorijose, sodininkų bendrijų teritorijose, situaciją dėl socialinio būsto, dabartinės statybų apimtis ir rūšis, susisiekimo ir inžinerinio teritorijos aprūpinimo klausimus, taip pat didesnis dėmesys skiriamas kraštovaizdžio ir gamtinių intarpų mieste ir jo prieigose formavimui.

Molėtų miestas pasižymi įvairia ir vertinga gamtine aplinka – išraiškingu reljefu, per miesto centrą tekančių Siesarties upelių, tvenkiniais, greta miesto esančiais ežerais, miškais, kurie įsilieja į miestą ir pereina į miesto parkus bei rekreacines teritorijas. Bendrojo plano keitimu numatomas visų pirma gamtinių resursų išnaudojimas, jų pritaikymas žmogaus poilsiui, rekreacijai, bei apsaugojimas nuo galimo žalingo poveikio, kai tokiose teritorijose nebūna įrengtas gerbūvis, takai ir būtina inžinerinė infrastruktūra.

Koncepcijos sprendiniais siūloma paryškinti, suteikti svarbesnę reikšmę gamtinėms teritorijoms, jas pratęsti mieste ir jas reglamentuoti.

Status quo alternatyva susieta su esamos būklės palaikymu, esamų pramoninių zonų išlaikymu, esamų paskirčių, numatytų ankstesniame bendrajame plane konstatavimu.

Plėtos alternatyva skiriasi nuo Status quo alternatyvos tuo, kad joje leidžiama miesto naujojo centro, kuris yra pradėjęs formuotis prie Vilniaus ir Statybininkų gatvių sankirtos, tąsa rytų kryptimi, pripildant buvusį pramoninį kvartalą (šiuo metu pramonės įmonės bankrutavę ir neveikia, žemės sklypai ir turtas laukia naujų savininkų) komercinių, gyvenamųjų ir kitų miestui reikalingų objektų, atsisakant pramonės šioje teritorijoje.

Patvirtinus Molėtų bendrojo plano keitimą, jo įgyvendinimo metu bus atliekamas dokumente numatytų tikslų ir priemonių įgyvendinimo stebėseną (monitoringas) pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo stebėsenos taisyklės (Žin., 2005, Nr 86-3242). Stebėsenos rezultatai – stebėjimo ir fiksavimo duomenys, vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių poveikių vertinimas, apibendrinimas ir prognozavimas, turi būti teikiami už kultūros paveldo vertybių apsaugą ir teritorijų planavimą atsakingoms institucijoms.

12. BRĖŽINIAI